

ÚJ

KÖZNEVELÉS

2021. FEBRUÁR | 77. ÉVF. 2. SZÁM

PÁLYAVÁLASZTÁS

OKTATÁSI
HIVATAL

Régebbi lapszámainkat, cikkeinket megtalálják a

folyoiratok.oh.gov.hu
weboldalon

Merre visz az utam?

Szöveg: **Indri Dániel Janisz** főszerkesztő | Fotó: Dömölky Dániel

Máig élénken él bennem az a kép, amikor kardiológus nagynéném egy „antik” anatómiai könyvvel lepette meg születésnapomra. Akkor még az a határozott elképzelésem volt, hogy orvos, lehetőleg immunológus leszek. Izgatottan lapozgattam a könyvet, tanulgattam a DNS felépítését, egyszerűen lenyűgözött az emberi test működése.

Aztán közeledett az a bizonyos február, amikor is „irányt kell adni a hajónak”: meg kellett nevezni azokat az egyetemi szakokat, amelyek a későbbiekben alapvetően meghatározzák életünket. Nagyon nehéz döntés volt, de lemondtam arról, hogy medikus legyek, inkább a közgazdasági pálya ragadott magával, s lám, lám, később mégis a lapkészítés kezdett el vonzani.

Pályát választani tehát korántsem egyszerű. Sok szempontot kell számításba venni egyszerre. Mi az, ami érdekel? Mit szeretnék majd dolgozni, ha kikerülök az egyetemről? Hozzávetőlegesen milyen anyagi megbecsülésre számíthatok? Februári lapszámunk éppen ezért a pályaválasztás témáját járja körül, számos szakértő megkérdezésével szeretnénk könnyebbé tenni ezen döntések meghozatalát. A fiatalokat legjobban foglalkoztató továbbtanulási dilemmákról *Fekete Gergely* beiskolázási szakértőt, a pályaválasztást számos adatbázis adatainak elemzésével segítő Diplomás Pályakövetési Rendszerről pedig *Goldfárthné Veres Editet*, az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Elemzési Főosztály vezetőjét kérdeztük. Ám nemcsak az érettségi előtt állóknak állnak rendelkezésre pályaeorientációt segítő eszközök, hanem a nyolcadik osztályosoknak is segítséget jelenthetnek az Oktatási Hivatal pályaeorientációs mérései, melyekről *Ütőné dr. Visi Judit* szakmai vezető beszélt lapunknak.

Viszonylag régóta lehet jól hasznosítható információkat kinyerni az Országos kompetenciamérésekből, így például lehetőség van arra is, hogy az iskola saját munkáját elemezze, összehasonlítsa teljesítményét a hozzá hasonló vagy akár tőle lényegesen különböző iskolákkal; a kompetenciamérésekről *Ostorics László* főosztályvezetőt kérdeztük. Olvashatnak a Nemzetstratégiai Kutatóintézet által készített, a külföldi közoktatással kapcsolatos kutatásokról, illetve egy igen hasznos, digitális pedagógiai módszertani ajánlásokat megfogalmazó kiadványt is ajánlunk a figyelmükbe.

Lélekbúvár rovatunkban a pályaválasztás és az útkeresés kihívásairól kérdeztük *Lakatos Anett* iskolapszichológust, *Van új a NAT alatt* rovatunkban pedig egy innovatív kezdeményezést, a SpaceBuzz programot mutatjuk be Önöknek. *Kulturális ajánlónkban* e hónapban is érdekes – online megtekinthető – kiállításokat, előadást és filmet javaslunk.

Lapszámunkhoz kellemes kikapcsolódást kívánok!

Új Köznevelés magazin

Alapító: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Kiadó: Oktatási Hivatal (OH)

Felelős kiadó: Brassói Sándor, az Oktatási Hivatal megbízott elnöke

Felelős szerkesztő: Kamp Alfréd fősztályvezető

Főszerkesztő: Indri Dániel Janisz

Szerkesztő: Dallman Kristóf Gergő, Németh Gábor

Szerkesztőbizottsági tagok: Kaposi József, Ötvös Zoltán

Olvasószerkesztő: Gyimesné Szekeres Ágnes

Tördelőszerkesztő: Pattantyus Gergely

Hirdetés: kozneveles@oh.gov.hu

Cikkeket az alábbi e-mail-címre várunk:

kozneveles@oh.gov.hu

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Meg nem rendelt cikkekért nem áll módunkban

honoráriumot fizetni.

SZERKESZTŐSÉG:

Cím: 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.

E-mail: kozneveles@oh.gov.hu

Honlap: folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles

Layout-tervek: Salt Communications Kft.

Címoldal fotó: venimo/Shutterstock.com

Fotók: Shutterstock.com

ISSN 2064-0625

Terjedelem: 3 ív

Tartalom

BEKÖSZÖNTŐ

- 1 Indri Dániel Janisz: Merre visz az utam?

AKTUÁLIS

- 3 Még egy évig az óvodában – interjú **Szikora Ágnessel**, az Oktatási Hivatal Tanügyigazgatási és Köznevelési Hatósági Főosztályának vezetőjével
- 5 Happy Hét – Vízivást népszerűsítő országos program fiataloknak

OKTATÁS-NEVELÉS

RECENZÍÓ

- 10 Digitális oktatás – Tapasztalatok és perspektívák

LÉLEKBÚVÁR

- 12 A pályaválasztás és az útkeresés kihívásai pszichológus szemmel – interjú **Lakatos Anett** iskolapszichológussal

VAN ÚJ A NAT ALATT

- 16 Bemutatkozik a **SpaceBuzz** program

A HÓNAP TÉMÁJA: PÁLYAVÁLASZTÁS

- 22 Mire jó a Diplomás Pályakövetési Rendszer? – interjú **Goldfárthné Veres Edittel**, az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Elemzési Főosztály vezetőjével
- 26 A továbbtanulás nagy kérdései – interjú **Fekete Gergely** beiskolázási szakértővel
- 29 Középpontban az Országos kompetenciamérés – interjú **Ostorics Lászlóval**, az Oktatási Hivatal Köznevelési Elemzési Főosztály vezetőjével
- 32 Pályaválasztást segítő oldalak
- 34 **Nemzetstratégiai Kutatóintézet:** Határokon átívelő összefogás a Kárpát-medencei közoktatás állapotának felméréseért
- 38 Köznevelési pályaaorientációs mérések az Oktatási Hivatalban – interjú **Ütőné dr. Visi Judit** szakmai vezetővel

A MI VILÁGUNK

- 41 Kulturális ajánló
- 44 Évfordulók
- 46 Iránytű
- 48 Pályázatok

Fontos, hogy felelősségteljesen döntsünk

Még egy évig az óvodában

A tanköteles korú gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben maradásáról 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal dönt. A szülő bármilyen indok alapján vélelmezheti, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt, így az eljárást elindító kérelemben bármilyen releváns ok, körülmény, állapot vagy tény megfogalmazható, amely indokolttá teszi az iskolakezdés halasztását. A szülő a kérelméhez bármilyen, általa lényegesnek tartott dokumentumot mellékelhet, elkérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja, így az Oktatási Hivatalban a kérelemmel foglalkozó szakemberek közvetve az óvoda véleményére is figyelemmel lesznek. Kérdéseinkre **Szikora Ágnes**, az Oktatási Hivatal Tanügyigazgatási és Köznevelési Hatósági Főosztályának vezetője válaszolt.

Szöveg: **Németh Gábor** | Fotó: Gyulai Hírlap/Oláh Szabolcs

Hogyan kérhetik a szülők a további egy évig történő óvodában maradást?

Az Oktatási Hivatalhoz kell beadni a kérelmet. Tavaly volt az első ilyen év, de ez egy átmeneti év volt, ugyanis azoknak a szülőknek nem kellett kérvényt beadniuk, akik a január előtti időszakban már elvégeztették a gyermek fejlettségére vonatkozó vizsgálatokat a pedagógiai szakszolgálatnál, és a szakértői véleményben a gyermek számára további egy év óvodában maradást javasolt a szakértői bizottság. Az idei volt az első olyan év, amikor már csak az Oktatási Hivatal adhatta meg az engedélyt. Ezt a kérelmet a szülők nyújthatják be, annyi a változás, hogy tavaly még január végéig lehetett beadni, mostantól pedig január 15-e a határidő.

Milyen szempontok figyelembevételével dönt az Oktatási Hivatal?

Alapvetően a szülői kérelem indoklását mérlegeljük, amelyhez alátámasztásként bármilyen dokumentum csatolható, amely a gyermek érettségére, fejlettségére vonatkozó információval szolgál, még gyermekrajzokat is szoktunk kapni, de leggyakrabban óvodapedagógusok véleményét szokták csatolni a kérelmekhez. A csa-

toltt anyagokat is figyelembe veszi az Oktatási Hivatal, de nem kizárólag ezek alapján dönt. Ha a gyermek fejlettsége kapcsán kétely merül fel, és a kérelemből, illetve a csatolt dokumentumokból nem állapítható meg, hogy a gyermek érett-e az iskolakezdésre, akkor szakértői bizottsági eljárással egészül ki a folyamat: az illetékes pedagógiai szakszolgálatot keressük meg kirendelő végzéssel, hogy a gyermek fejlettségére vonatkozó vizsgálatot elvégezzék.

Mennyiben más az ügymenet BTMN- és SNI-s gyerekek esetében?

Ezekben az esetekben a gyermekek vizsgálata után a pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága tehet olyan megállapítást, hogy a gyermek további egy évi óvodában maradását javasolja. Ennek kapcsán meg kell említeni azt a tendenciát, hogy sokan azért vették el a gyermekeket szakszolgálatokhoz beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTMN) gyanújával, hogy ne az Oktatási Hivatalnál kelljen kérelmezniük az óvodában maradást. Sajnos több helyről hallottuk vissza azt a téves értelmezést, hogy a gyermek csak akkor maradhat további egy évig óvodában, ha SNI vagy BTMN státuszú lesz. Valójában az eljárás menete

annyiban változott a korábbi évekhez képest, hogy nem az óvodavezetők döntenek az ügyben, hanem az Oktatási Hivatal. Ezen eljárás során hatósági döntés születik, de bármely kétely esetén itt is a kellő szakértelemmel rendelkező szakszolgálat javaslata alapozza meg a hivatal döntését.

A következő, 2021/2022-es tanévre január közepéig lehetett kérelmeket benyújtani. Hány kérvény érkezett idén? A tavalyi évhez képest érzékelhető-e szignifikáns változás?

Tavaly közel 11.000 kérelmünk volt, de ahogy már említettem, ez még átmeneti év volt, és rengetegen rendelkeztek szakértői bizottsági véleménnyel, így nem kellett igénybe venniük az OH-s hivatali utat. Idén 17.000 kérelem érkezett; ez a növekedés várható is volt, miután a szakszolgálati út lezáródott.

Leggyakrabban milyen indokokkal nyújtják be a kérvényt?

A leggyakoribb indok, hogy a gyermek értelmi képességeit tekintve fejlettlenebb, de szociálisan kevésbé. Zárkózott, félénk, lassú, lelkileg még nem alkalmas az iskolakezésre. Az idei év sajátossága, hogy sokan hivatkoznak a vírusra, vagyis arra, hogy ha a gyermek egész évben járt volna óvodába, akkor megkapta volna a szükséges fejlesztéseket, így viszont le van maradva.

A kérvények hány százalékát fogadják el? Az el nem fogadott kérvényeknek általában mi az oka?

A benyújtott kérelmek kb. 95 százalékában helyt adó döntés születik. Az elutasítások alapja leginkább a szakértői bizottság elutasító javaslata. Tehát ha

a szakértői bizottság a vizsgálat után azt állapítja meg, hogy a gyermek érett és alkalmas az iskolára, akkor az Oktatási Hivatal nem kérdőjelezi meg a szakértői bizottság véleményét. Olyan esetről nem tudok, hogy élből elutasítottunk volna valakit.

Milyen lehetőségei vannak a szülőnek negatív döntés esetén?

Jogorvoslati lehetőség hatósági államigazgatási úton nincsen, bírósághoz lehet fordulni. A tavalyi évben körülbelül 25 bírósági ügyünk volt, ebből két esetben mondta azt a bíróság, hogy ismételjük meg az eljárást, a többi esetben helyt adtak a döntésünknek.

Milyen tanácsot adna a döntéshelyzetben lévő szülőknek?

Fontos, hogy a szülők átgondolják a plusz egy év lehetőségét, és felelős döntést hozzanak. Nem jó, ha az elhatározásukban azok a főbb szempontok, hogy maradnak-e még egy évet a barátok, ismerősök. Sajnos sok olyan esettel is találkozunk, hogy éppen nagyon kedvelik az óvónőt, ezért szeretnék, hogy maradjon még a gyermek, viszont ha az óvónő nyáron elmegy az óvodából, akkor mégis beiratnák iskolába a gyerekeket. Felmerült negatívumként, hogy a kérelem beadásának határideje nagyon korai, mert szeptemberig még sokat fejlődhetnek a gyerekek, de ha megnézzük a korábbi gyakorlatot, nincs sokkal korábban ez az időpont. Az iskolai beiratás mindig is áprilisban volt, a gyermeket a szakszolgálat február-március környékén vizsgálta meg ahhoz, hogy áprilisra elkészüljön a határozat.

Vízivást népszerűsítő országos program fiataloknak

A gyermekkori elhízás a 21. század egyik legsúlyosabb globális népegészségügyi kihívása. Mindössze 40 év alatt az elhízott iskoláskorú gyermekek és serdülők száma egy 2016-os becslés több mint tízszeresére, 11 milliőről 124 millióra nőtt. A túlsúlyos és elhízott gyermekek akár 80%-a felnőttkorában is súlyproblémákkal küzd. Hazánkban 2016-ban a hétévesek körében a túlsúly előfordulási gyakorisága 13,5%, míg az elhízásé 9,5% volt, az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI) által koordinált Gyermekek Tápláltsági Állapot Vizsgálata adatai alapján. Az egészséges életmódnak, különösen a táplálkozásnak és az elhízás megállítása érdekében tett intézkedéseknek nagy szerepe van abban, hogy felnőttkorban az életminőség minél jobb, az egészségben eltöltött évek száma minél több legyen. A HAPPY (Hungarian Aqua Promoting Program in the Young) az első olyan program Magyarországon, amely a magas energiatartalmú italok háttérbe szorítása és a vízfogyasztás népszerűsítése, ezáltal a gyermekkori elhízás és túlsúly csökkentése céljából jött létre 2007-ben.

Szöveg: **Szilfai Nikolett** dietetikus, Alkalmazott Táplálkozástudományi Osztály, OGYÉI

Fulókercsi Óvoda,
Süni csoport

Sajka Városi Óvoda, Mazsola csoport, 2019

Modellprogram

Az Európai Üdítőitalipar Egyesületének (UNESDA) adatai alapján a cukrozott üdítőitalok fogyasztása Magyarországon évről évre nő. 2018-ban már elértük az évi 132,8 liter/fő fogyasztást,¹ míg az EU-átlag 95,3 liter volt. A magas cukortartalmú italok túlzott fogyasztása bizonyítottan növeli a túlsúly, elhízás kialakulásának kockázatát.² A HAPPY azért jött létre, hogy már az óvodákban, iskolákban felhívja a gyermekek figyelmét a rendszeres üdítőfogyasztás kedvezőtlen egészségügyi hatásaira, és a vizet mint egészséges alternatívát megismertesse és megszerettesse velük. A pedagógusok a program részét képező edukációs anyagokat, plakátokat és a megvalósításra javasolt programötleteket szabadon felhasználhatják, növelhetik a gyermekek egészségtudatosságát és elősegíthetik a helyes folyadékfogyasztási szokások kialakítását.

2007-ben, az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization, WHO) és az Egészségügyi Minisztérium közötti együttműködés keretében zajlott le egy pilot program 6 budapesti általános iskolában, összesen 397, 1-4. osztályos gyermek részvételével.

¹ <https://www.unesda.eu/consumption/>

² American Dietetic Association Evidence Library, 2009

Az intervenció oktatásra és az ivóvíz mosdón kívüli, ingyenes biztosítására épült. Az OGYÉI (a korábbi Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet jogutódja) dietetikusi iskolai tanóra keretében, 45 perces játékos, interaktív előadást tartottak a gyermekek számára, akik megtanulhatták többek között, hogy mennyi a napi folyadékszükségletük, mi a legjobb szomjoltó számukra, mi az a dehidratáció és ennek mik a tünetei.

A program keretében készült szórólap egyik oldala a szülőknél szövegezt, és a megfelelő folyadékfogyasztás fontosságára hívta fel a figyelmet, valamint gyakorlati tippeket tartalmazott a megfelelő minőségű és mennyiségű folyadékfogyasztáshoz. A részt vevő osztályokban szénsavmentes ásványvizet tartalmazó, ballonos vízadagoló automatákat is kihelyeztek, melyekből a gyermekek igény szerint fogyaszthattak. A vízfogyasztást osztályonként, naponta megmérték.

A vizsgálatba bevont kontrollosztályokban kizárólag oktatásra került sor. A két hónapos program elején, végén és egy évvel a program után a gyermekek kérdőívet töltöttek ki folyadékfogyasztási szokásaikkal kapcsolatban, majd szintén kérdőív formájában, a program végén a szülők és tanárok is nyilatkoztak a modellprogram során szerzett tapasztalataikról, véleményükről.

A modellprogram eredményei

Az eredmények alapján a kezdeményezés hatékonynak bizonyult: az intervenciót követően a gyermekek ásványvízfogyasztása átlagosan több mint napi 3,7 dl-rel nőtt; a szénsavas, cukrozott üdítőitalok fogyasztása pedig átlagosan napi 2 dl-rel csökkent, és többen adtak helyes választ arra a kérdésre, hogy mennyi folyadékot kell fogyasztani egy nap. A pozitív hatások hosszú távon, 1 évvel később is mérhetőek voltak.

A gyerekek, szülők és pedagógusok egyaránt pozitívan értékelték a HAPPY-t. A szülők 98%-a elégedett volt a programmal, 60%-uk úgy gondolta, hogy gyermekeinek folyadékfogyasztási szokása megváltozott, és 20%-uk szerint az egész családban kedvező változás volt észlelhető ezen a téren. Az OGYÉI által létrehozott vízfogyasztást népszerűsítő program egyértelműen jó példa arra, hogy oktatással és az egészségesebb választás elérhetővé tételével rövid idő alatt is hosszú távú, pozitív változás érhető el a gyermekeknél.

HAPPY-hét

A 2007-es modellprogram során szerzett tapasztalatokat felhasználva, 2010-ben az Egészségügyi Minisztérium támogatásával már országos szinten hirdették meg a HAPPY-hetet, melyet minden évben a **víz világnapjához (március 22.)** kötődően rendeznek.

A részt vevő óvodák és iskolák saját maguk szervezik meg a tematikus egészséghetet, melynek során különböző aktivitásokkal, játékokkal hívják fel a gyerekek figyelmét a vízfogyasztás fontosságára, illetve a cukros üdítőitalok rendszeres fogyasztásának káros hatásaira.

A HAPPY-héthez való csatlakozás feltétele legalább egy – az OGYÉI által ajánlott vagy az iskola/óvoda által kidolgozott – vízfogyasztást népszerűsítő programelem megvalósítása. Az OGYÉI által kidolgozott programok közt szerepel többek között a „vízpróba” sportverseny, a „vízizsarú-szolgálat”, a „csííz-vííz fotópályázat”, és „Vízvár” kialakítása (a mosdón kívüli ingyenes vízvétel biztosítására). A merokanal.hu weboldalon (<https://merokanal.hu/happy-het/>) ingyenesen letölthetők a programelemek részletes leírásai, számos, korcsoportspecifikus edukációs anyag, színes plakát és egyéb segédlet, melyek megkönnyítik a pedagógusok számára az oktatást és a HAPPY-hét izgalmassá tételét.

A részt vevő intézményeknek a korábbi években a regisztrációt követően lehetőségük nyílt rajz-, fotó-, reklám-, dalátírás- és képregénypályázaton indulni értékes nyereményekért (elsősorban élményprogramokért).

2019 októberében, a HAPPY 10 éves fennállásának alkalmából *A gyermekkori elhízás és megfékezésének lehetőségei* címmel konferenciát rendeztek, ahol – a szakmai előadások és a HAPPY-pályázatokra beérkezett gyerekrajzokból nyílt kiállítás mellett – egy díjátadó ünnepségre is sor került. Többek között az öt legelköte-

Debrecen, Kölcsey Ferenc Gyakorló Általános Iskola

Budapest XXI. kerületi Kölcsey Ferenc Általános Iskola

lezetebb iskolát is díjazták, melyek a program kezdete óta minden évben megtartották a HAPPY-hetet:

1. a Dunapataji Kodály Zoltán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Géderlaki Szent László Általános Iskolája
2. a Cecei Általános Iskola
3. a Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium – Petőfi Sándor Tagiskolája
4. a Váci Árpád Fejedelem Általános Iskola
5. a Balatonszabadi Kincskereső Általános Iskola

2020-ban a járványügyi helyzetre való tekintettel a programot nem hirdették meg, azonban – amennyiben a körülmények lehetővé teszik – az idei évben folytatódni fog.

ADJ ZÖLD UTAT A VÍZNEK!

TESTÜNK 2/3-A VÍZ, EZÉRT FONTOS, HOGY SOKAT IGYUNK!

TILOS:
energiaitalok

RITKÁN:

legfeljebb havonta 1-2 pohár

CUKROS ÜDÍTŐK,
CUKROZOTT TEÁK,
SZÖRPÖK

A CUKROS ITALOK FOGYASZTÁSA KÁROSÍTHATJA
A FOGAKAT ÉS KÖNNYEN ELHÍZÁSHOZ VEZETHET!

MÉRTÉKKEL:

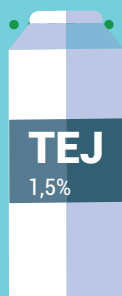
hetente legfeljebb 1-2 pohár

CUKROS TEJKÉSZÍTMÉNYEK (PL.: ÍVÓJOGHURTOK)
CUKROS TEJALAPÚ ITALOK (PL.: KAKAÓS ITAL)
CUKROS GYÜMÖLCSITALOK

MEHET:

VÍZ – A LEGJOBB VÁLASZTÁS

TANÍTSUK MEG A GYERMEKNEK, HOGY MÁR AKKOR IS IGYON VIZET,
AMIKOR MÉG NEM SZOMJAS!

TEJ
1,5%

Zsírszegény tej

MINDEN NAP FOGYASSZON TEJET
ÉS TEJTERMÉKEKET A GYERMEK!

100%-os vagy frissen facsart gyümölcslé
NAPONTA 1-2 POHÁR

	2007 pilot	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Területi lefedettség	Budapest	országos	országos	országos	országos	országos	országos	országos	országos	országos	országos
Részt vevő intézmények száma (db)	6	78	74	110	135	144	450	196	172	404	1021
Részt vevő gyermekek száma (fő)	397	24 300	28 000	30 000	41 000	44 000	124 000	52 700	36 300	73 900	171 300

HAPPY programokon részt vevő intézmények és gyermekek száma

A HAPPY már nemzetközi szinten is jó gyakorlatnak számító prevenciós program. Az *együtttes fellépés a táplálkozás és fizikai aktivitás terén* (Joint Action on Nutrition and Physical Activity, JANPA) projekt – amelynek célja a gyermekkori túlsúly és elhízás növekedésének megállítása – 2016-ban beválasztotta az európai jó gyakorlatok közé. Továbbá az Európai Bizottság Egészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatósága (European Commission, Directorate-General for Food and Health Safety) által életre hívott jó gyakorlat portálon is szerepel, teljesítve a Főigazgatóság egészségfejlesztési programokkal szemben támasztott kritériumrendszerének elvárásait. Jó példaként a WHO 2019-ben publikált, iskolai dolgozóknak szóló információs csomagjába szintén bekerült, melynek témája a tiszta vízhez és higiéniához való hozzáférés pozitív hatása az egészségre és a tanulásra.

Az iskolák, óvodák visszajelzései kiemelkedően fontosak annak érdekében, hogy a HAPPY folyamatosan, az intézmények és a gyerekek igényeinek megfelelően fejlődjön, megújuljon, és ezzel a program hatékonysága javulhasson. Ezért a program végén a részt vevő intézmények egy kérdőív segítségével küldhetnek visszajelzést a HAPPY-hét tapasztalatairól, tanulságairól és fenntarthatóságáról.

A korábbi évektől eltérően 2019-ben már középiskolák is csatlakoztak a HAPPY-héthez, így összesen 171 300 gyermeket ért el a program (lásd táblázat).

A HAPPY-hét sikerességét bizonyítja, hogy a program végén kitöltött kérdőív eredményei alapján 2017-ben a válaszadó iskolák 44%-a korlátozta a cukrozott üdítők árusítását az iskolában, 68%-a jelezte, hogy kevesebb cukrozott üdítőt fogyasztanak a gyermekek, 95%-uk szerint több vizet isznak a gyermekek, és 100%-a szeretne a következő évben is csatlakozni a programhoz.

Köszönetnyilvánítás

Az óvoda, az iskola tekinthető a gyermekek második otthonának. Az itt tanultak és a tapasztalatok meghatározóak a későbbi életmódjuk kialakításában. Ezért is olyan fontos, hogy a nevelők és pedagógusok jó példával járjanak elöl, az egészséges életmódra, az egészséges táplálkozásra nevelést pedig a mindennapok szerves részévé tegyék. Szeretnénk köszönetet mondani azon iskolák és óvodák pedagógusainak, akik évről évre részt vesznek a HAPPY-ben, és segítenek egy egészséges és tudatos nemzedék felnevelésében. Mindezek mellett minden intézményt arra biztatunk, hogy a jövőben csatlakozzanak a HAPPY-programhoz.

Felhasznált irodalom:

Taking Action on Childhood Obesity, WHO, 2017

Ward, Z. J. – Long, M. W. – Resch, S. C. – Giles, C. M. – Craddock, A. L. – Gortmaker, S. L. (2017): *Simulation of Growth Trajectories of Childhood Obesity into Adulthood*. N Engl J Med.; 377(22):2145-2153. doi:10.1056/NEJMoa1703860 (Letöltés: 2021. 02. 01.)

Erdei G. – Bakacs M. et al. (2017): *A túlsúly és az elhízás prevalenciája a 6–8 éves gyermekek között a WHO Európai Régió – Gyermek Tápláltsági Állapot Vizsgálat alapján*. Népegészségügy, 2017; 95:2

<https://www.unesda.eu/consumption/> (Letöltés: 2021. 02. 01.)

American Dietetic Association Evidence Library, 2009

European Joint Action on Nutrition and Physical Activity (JANPA), ANSES, 2016

<https://webgate.ec.europa.eu/dyna/bp-portal/practice.cfm?id=244> (Letöltés: 2021. 02. 01.)

Improving health and learning through better water, sanitation and hygiene in schools, WHO, 2019

<https://merokanal.hu/happy-het/> (Letöltés: 2021. 02. 01.)

Digitális oktatás – Tapasztalatok és perspektívák

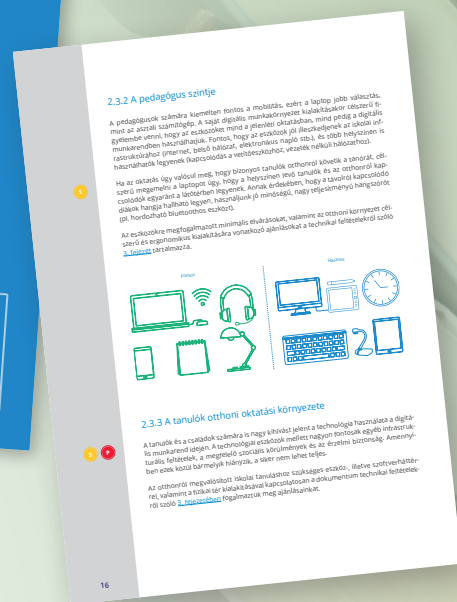
Digitális pedagógiai módszertani ajánlások gyűjteménye

Szöveg: **Dallman Kristóf**

A digitális fejlesztések didaktikai, illetve oktatásszervezési alkalmazása sosem volt idegen a köznevelés világától. Az utóbbi évtizedekben, a digitális technológiák társadalmi térnyerésével párhuzamosan, az iskolai életben is rendszerszintűvé váltak bizonyos digitális szemléltető, magyarázó, valamint adminisztratív eszközök. Fontos határpontot jelentett azonban ezen a téren a 2020-as év tavasza, amikor az addigi, főként önkéntesen és ötletszerűen alkalmazott digitális megoldásokat – a koronavírus-járvány elleni védekezés kapcsán meghozott kényszerintézkedések nyomán – felváltotta a teljes körű tantermen kívüli digitális munkarend. A tavasz folyamán elrendelt digitális munkarend, majd az ősz óta tartó vegyes rendszerű oktatás talán legfontosabb tapasztalata volt, hogy bár rengeteg tanulást és tanítást segítő eszköz és alkalmazás áll a pedagógusok és a tanulók rendelkezésére, ezek használatának rendszerezett, módszertani keretek közé foglalt értelmezése egészen eddig váratott magára. A digitális pedagógiai módszertani gyűjteményt az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelésért Felelős Államtitkársága megbízásából a témában jártas szakemberek írták. A kiadási feladatokat az Oktatási Hivatal látta el, a szakmai tartalmat pedig a Digitális Jólét Nonprofit Kft. és az eKréta Informatikai Zrt. szerkesztette.

Fontos leszögezni – erre a bevezetőben a szerkesztők is felhívják az olvasó figyelmét –, hogy a jelen keretek között kiadott gyűjtemény nem rendelkezik szabályzó erővel. A kötetet életre hívó vezérlőelv egy olyan ajánlásomag összeállítása volt, ami alapvetően épít az eddigi pedagógiai tapasztalatokra, meghagyva az adott intézmény, a pedagógus és a diákok mozgásterét arra, hogy mindenki megtalálja magának a lehetőségeihez mért legalkalmasabb eszközt, illetve módszertant.

A kiadványban tizenhat tematikus egységbe rendszerezve találjuk meg a digitális módszertani ajánlásokat, kezdve a digitális pedagógia alapvető eszközeitől, a technikai feltételeken és a digitális tananyagokon át, egészen a különböző szabályozási és támogatási lehetőségekig. Az egyes ajánlások értelmezését nagymértékben megkönnyíti, hogy a szerkesztés során minden egyes fejezetrész és önálló ajánlás mellett a lapszálon színes piktogram jelzi, hogy az adott szövegrész milyen munkarend során jelenthet segítséget. A zöld „Z” betű a hagyományos, jelenléti oktatás során alkalmazható digitális módszertani megoldásokat jelöli. A világgjárvány hatására bevezetett oktatásszervezési változások precedenst teremthetnek arra, hogy a jövőben a járványügyi karantén fennállásán kívül, akár a hosszabb külföldi távollétüket töltő, vagy beteg tanulók is távollról tudják követni a tanórát menetét. A sárga „S” piktogrammal a kötet szerkesztői a vegyes rendszerű, míg a piros „P” betűvel a digitális munkarend esetében érvényesíthető módszertani ajánlásokat jelölték.

A bevezető gondolatokat követően a gyűjtemény első része a digitális térben értelmezhető pedagógiai tevékenységekhez szükséges technikai eszközöket, a digitális munkarend megvalósításához elengedhetetlen, illetve ajánlott infrastrukturális feltételeket, valamint az adminisztratív, oktatásszervezési szempontokat gyűjti össze. A kötet egy önálló fejezetben mutatja be a hazai köznevelés csaknem teljes szélességében használt e-Kréta rendszert. A rendszert a járványhelyzet hónapjai alatt sokszor bővítették, így az eddigi, elsősorban adminisztratív – ellenőrző, napló és órarend – funkciók különböző digitális tanulástámogató módokkal is kiegészültek. Az Oktatási Hivatal által fejlesztett Nemzeti Köznevelési Portál (NKP) bemutatásával is önálló fejezet foglalkozik. Az eredetileg 2015-ben elkezdett fejlesztés a tavalyi év tavaszán kapott újult lendületet. (Az elkészített interaktív, az adott tanulócsoporthoz igazított és szükségleteihez szabható okostankönyvekről az *Új Köznevelés* hasábjain is beszámoltunk.)¹ A kötet számos hiánypótló része közül kiemelendő, hogy az általánosan értelmezhető digitális módszertani megoldások mellett a gyűjtemény a veszélyeztetett, tananyag-lemaradással küzdő, vagy az iskolából történő kimaradással fenyegetett tanulók támogatására, valamint a sajátos nevelési igényű diákokat segítő megoldásokra is hangsúlyt fektet. Legalább ilyen fontos, hogy az ajánlások között megjelenik az adat- és családvédelem, az információbiztonság talán a köztudatban készségszinten még nem alkalmazott, ám 21. századi életünkben kiemelkedő jelentőségű témaköre is.

A 2021 elején, az Oktatási Hivatal gondozásában megjelent *Digitális pedagógiai módszertani ajánlások gyűjteménye* című kiadvány egyrészt támpontot adhat a járvány elleni védekezés során digitális, vagy vegyes munkarendet alkalmazó pedagógusok és intézményvezetők számára, másrészt pedig olyan, hosszú távon alkalmazható módszertani és technológiai ajánlásokat is tartalmaz, ami jelentős mértékben elősegítheti a magyarországi köznevelés rendszerének korszerű igényekhez történő igazítását.

A kiadvány itt olvasható:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/Modszertani_gyujtemeny_01_08_compressed.pdf

¹ <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznevelés/bemutatkozott-a-nemzeti-koznevelési-portál-új-verziója>

A pályaválasztás és az útkeresés kihívásai pszichológus szemmel

A pályaválasztás folyamata már jóval a középiskolai, majd felsőoktatási felvételi jelentkezés előtt elkezdődik, ezért fontos, hogy a szülők és a pedagógusok – akár iskolapszichológus szakember bevonásával – már minél fiatalabb korban elkezdjenek beszélgetni a gyermekekkel azok későbbi terveiről. A karriertervezéssel kapcsolatos lélektani és pedagógiai nézőpontokról **Lakatos Anett** iskolapszichológust kérdeztük.

Szöveg: **Dallman Kristóf**

Mit érthetünk a – pályaválasztás kapcsán egyre többször említett – életpálya-építés kifejezésen?

Az életpálya-építés foglalkozásai során abban támogatjuk a tanulókat vagy akár a felnőtteket, hogy a pályaválasztásukkor a saját ambícióik és lehetőségeik függvényében választhassák azt a pályát, ami a leginkább illik hozzájuk. Egyfajta tudatosító erővel rendelkezik ez a folyamat, ugyanis miközben az illető saját, logikusan felépített célokat tűz ki maga elé és stratégiákat alkot ezek elérésére, mélyebb önismeretre tehet szert, olyan aspektusait is felfedezheti a pályaválasztással kapcsolatos gondolatainak, amelyek eddig talán rejtve maradtak előtte. Fontos megjegyezni, hogy ez nem sűrűsíthető bele egy néhány alkalmas tanácsadási folyamatba, sokkal inkább élethosszig tartó folyamat, ahol a kulcsszerepet a tanulás kapja. Érdemes olyan célokat kitűzni, amelyek – a különféle élethelyzetekhez alkalmazkodva – szükség esetén rugalmasan változtathatók.

Hogyan zajlik a pályaorientációs tanácsadás? Miben más ez a segítség, mint amit a szülők vagy a pedagógusok adhatnak?

Pályaorientációs foglalkozásokat csoportos és egyéni formában is végezhetünk. Mindkettő célja, hogy a fiatalok életpálya-építési készségeit támogassuk, azonban az egyéni és csoportos forma más-más működésmódra ad lehetőséget. Csoportos formában több játékos feladattal járjuk körbe az egyes készségeket, és a résztvevők egymásól is visszajelzést kaphatnak, esetleg inspirálódhatnak a közös munka során. Egyéni formában olyan hasznos eszközök állnak a rendelkezésünkre, mint az úgynevezett életút-diagram közös megbeszélése, különféle személyiségtesztek alkalmazása. Képességtesztekkel megvizsgálhatjuk, milyen területeken teljesít kiemelkedően a tanácskérő, a pályaismerettel kapcsolatban szakmakártyákkal végzünk feladatokat, hogy rálássunk, milyen gondolatok, érzések, sztereotípiák öveznek egy-egy lehetséges munkaterületet a kliens fejében, de számos kiegészítő módszert is használhatunk, mint a vizualizáció, történet-szövés vagy a karrierinterjúk. Azt, hogy hány alkalomra szerződünk a pályaválasztási

” A középiskolások egy része már konkrét tervvel is rendelkezik felnőtt életére vonatkozóan, velük jó lehet, ha minél részletesebben beszélgetünk a terveik megvalósíthatóságának kereteiről, módszereiről, így érzik majd, hogy komolyan vesszük őket. ”

tanácsadást kérő személlyel, az első ülésen közösen beszéljük meg, felvethetjük a legfontosabb kérdéseket, témákat és ezek alapján javasolhatunk egy vázlat az elkövetkezendő találkozásoknak. Ezek során térképezzük fel a személyiséget, a munkamódot, az érdeklődést, a kreativitást, a képességeket.

Abban más ez a segítség, hogy a tudományt hívja segítségül a gyerekek megismeréséhez, elfogulatlan értékelésre ad lehetőséget úgy, hogy széles körű információ nyerhető a tesztek és az interjúk által a képességekről, ambíciókról. Természetesen megvan a helye annak is, hogy az osztályfőnöki órákon a pedagógusokkal beszélgessenek a gyerekek a karrierúttal kapcsolatos vágyaikról, történeteket oszthassanak meg egymással, és az is lényeges, hogy a szülő támogatólag részt vegyen ebben a folyamatban, hiszen a lelki megerősítést, az önbizalom fejlesztését ezek adhatják meg a tanulóknak.

Mekkora gyerekekkel érdemes elkezdni beszélgetni a felnőtt lét tervezéséről?

Ennek a kérdésnek korcsoportonként megvan a maga szerepe, hiszen a kicsik megfogalmazhatják a maguk fantáziáját ezzel kapcsolatban, amiből következtethetünk a vágyaikra, ambícióikra. Az általános iskolában realitásabb válaszok körvonalazódhatnak, amik akár egy osztályfőnök segítségével is lehetnek abban, hogy lássa, milyen beállítottságú az osztályába járó tanuló, milyen területek érdeklik, miben lehet őt erősíteni, mivel lehet motiválni.

A középiskolások egy része már konkrét tervvel is rendelkezik felnőtt életére vonatkozóan, velük jó lehet, ha minél részletesebben beszélgetünk a terveik megvalósíthatóságának kereteiről, módszereiről, így érzik majd, hogy komolyan vesszük őket. A hasznos gondolatok mellett stratégiák kidolgozására is lehetőség van, hogy valóban elérhetőek legyenek ezek a célok.

Milyen lelki tényezők játszanak szerepet a sikeres karrierút kiválasztásában?

A legfontosabb, hogy a pályaválasztó rendelkezzen reális önismerettel, kapjon segítséget abban, hogy feltérképezzék az erősségeit, kell, hogy lássa, mely területeket érdemes fejlesztenie, ehhez kapcsolódóan pedig lényeges, hogy minél szélesebb körű ismereteket szerezzen a foglalkozásról, amit szívesen választana. A pályatanácsadás során kiemelt figyelmet szentelünk annak, hogy eloszlassuk az esetleges tévhiteket, kevésbé helytálló sztereotípiákat a szakmákkal kapcsolatban, valamint annak, hogy minél behatóbban tanulmányozzuk az elvárásokat, amiket az egyes munkák támasztanak a pályaválasztókkal szemben. Amennyiben e kettő terén hiányosságok mutatkoznak, esetleges kellemetlen meglepetések érhetik a fiatalokat; előfordulhat, hogy a valós lehetőségek vagy képességek és az elvárt kvalitások között eltérések mutatkoznak, amiket nem minden esetben könnyű behozni, így szorongáskeltő lehet a későbbiekben.

Megkönnyítheti a pályaválasztó helyzetét, ha stabil, támogató bázist tudhat maga mögött, akár a szülők, barátok vagy egy-egy tanár személyében, akik bátorítják, átsegítik a pályaválasztással járó stressz okozta nehéz

időszakokon. A sikeres karrierúthoz közelebb vihet, ha az egyén kifejlesztte magában az út során egyfajta érzelmi rugalmasságot, hogy bármikor adekvátan tudjon reagálni a váratlan helyzetekre, a változó környezetre, illetve előnyös, ha stabil önértékeléssel rendelkezik és fejlett a rugalmas megküzdőképessége.

Milyen lélektani nehézségekkel kell szembenézniük a „nagybetűs életbe” kilépő fiataloknak?

Ez az időszak lelkileg több szempontból is megterhelő lehet a fiatalok számára. Egyrészt teljes dimenzióváltás számukra a különbség egy iskola működés módja és egy munkahely elvárásai között. Bár vannak hasonlóságok, egy egyetemen például rugalmasabb időbeosztással rendelkezünk, és az évet a tanrend tagolja megszokott részekre; a legtöbb munkahelyen ehhez képest azt tapasztalhatják a pályakezdők, hogy nem tudnak az idejükkel olyan szabadon gazdálkodni, mint a tanulmányaik alatt.

Szintén nehézséget okozhat a fiatal felnőttkor egyik legnagyobb kihívása, a szülőkről való leválás folyamata. Amellett, hogy izgalmas és lehetőséget ad a bizonyításra, a kreatív előmenetelre, mind egzisztenciálisan, mind pedig érzelmileg komplikált az új helyzethez, az új határokhoz való alkalmazkodás.

Kevésbé említett példa a szociális háló beszűkülése. Míg az iskolaévek alatt barátaink mellettünk vannak és bajtársakként küzdjük át magunkat a számtalan megmérettetésen, a munka világába lépve legtöbbször csökken a társasági életre fordítható idő, és sokkal nagyobb erőfeszítés összehozni egy-egy baráti találkozót, holott ez remek védőfaktorként működhet a stressz és a mindennapi problémák ellen. Rájöhetnek a fiatalok arra is, hogy különbség van a korábban elképzelt világképük és a valóban megtapasztalt élmények között, ami szintén új feladatot ró rájuk; ki kell alakítaniuk a saját komfortos és hatékony működés módjukat és értékrendjüket, összhangban az őket körülvevő környezettel.

Hogyan támogatják a középiskolák a fiatalok pályaválasztását?

Úgy gondolom, ez iskolánként eltérő lehet. Vannak helyek, ahol már az első évtől kiemelten támogatják ebben a diákokat, akár pályaaorientációs napok szervezésével, közös kirándulással pályaválasztással kapcsolatos rendezvényekre, valamint meglátogathatják különféle szakmák képviselőit, hogy munka közben láthassák, és kérdéseket teheszenek fel nekik. Bevált gyakorlat, hogy egy osztályközösségen belül a gyerekek szüleit hívják meg, hogy meséljenek a foglalkozásukról, valamint gyakran irányítják a tanárok az iskolapszichológushoz a tanulókat, hogy mélyebb tapasztalatokat szerezheszenek a saját választási folyamatukkal kapcsolatban egyéni és csoportos formában egyaránt.

Saját tapasztalataim azt mutatják, hogy a gyerekek ezek alapján könnyebben hoznak döntést, mivel az iskola felmenő rendszerben alakítja ki bennük azt a hozzáállást, hogy fontos az információszerzés és ezen információk mély átgondolása, egyeztetése a saját magukról szerzett tudással.

Hogyan érdemes segítenie a szülőknak és a pedagógusoknak a pályaválasztás előtt álló fiatalokat?

Ez diákonként eltérő lehet. Mindenképp érdemes arról beszélgetni, mire van igénye a gyerekeknek, szeretné-e, ha direktívebb tanácsokkal látná el a szülő, vagy inkább önállóan hozna döntést. Ezen felül sok szorongás kapcsolódik ehhez a témakörhöz, így – bár esetenként működhet – nem feltétlenül egy előre eltervezett, irányított beszélgetés hozza majd meg a legfelszabadultabb gondolatokat vagy az esetleges félelmek kifejezését a témával kapcsolatban, sokkal inkább egy mindennapi közös tevékenység során elmesélt történet a szülő saját tapasztalatairól a pályaválasztásával vagy a középiskolás évek végével kapcsolatban.

Hasonló kreatív beszélgetésindító lehet, ha szorongásoldóként arról beszélgetnek, a választásuk korántsem biztos, hogy végleges. Az életpálya számos irányt vehet, a megszerzett tudás konvertálható, azok a döntések, amelyek később nem bizonyulnak kielégítőnek, korrigálhatók. Fontos, hogy biztossítsuk őket a támogatásunkról. Ha nyitottak rá, rávilágíthatunk arra, mit látunk az erősségüknek, és főként, beszéljünk velük arról, hogy a jelenlegi választásuknál is lényegesebb az egész életen át tartó tanulás szerepe.

” Rájöhetnek a fiatalok arra is, hogy különbség van a korábban elképzelt világképük és a valóban megtapasztalt élmények között, ami szintén új feladatot ró rájuk; ki kell alakítaniuk a saját komfortos és hatékony működésmódjukat és értékrendjüket, összehangban az őket körülvevő környezettel. ”

Mik azok a fiatalok által, a pályaválasztás kapcsán feltett kérdések, amikkel a leggyakrabban találkozunk iskolapszichológusi praxisa során?

A fiatalabb korosztály rendszerint az alapján választana hivatást, hogy mennyire talál izgalmasnak egy-egy munkát, így a beszélgetéseink közép-pontjában ez a kérdés áll. A középiskolában már előtérbe kerül, vajon stabil egzisztenciát tud-e teremteni valaki, ha egy adott pályát választ.

Az anyagi megfontolások mellett gyakran felmerül a személyes szabadság kérdése, ilyenkor arról beszélgetünk, kinek tartozunk felelősséggel bizonyos munkakörökben, kik számoltathatnak el minket, autonóm módon hozhatunk-e döntéseket, illetve hogy az időnk mekkora részét terheli le az a munka, amit a tanácskérő el tudna képzelni magának. Úgy gondolom, ezek a kérdések hasznosak, mivel minél több információt gyűjtünk, annál kisebb az esélye, hogy felkészületlenül érje őket mindaz, ami rájuk vár későbbi tanulmányaik során, illetve munkaerőpiaci környezetben.

Időnként felmerül annak a kérdése, érdemes-e szigorúan és fegyelmezetten előre tervezni, hiszen a technológiai fejlődés gyorsasága és a társadalmi változások teljesen új helyzeteket hozhatnak, előfordulhat, hogy bizonyos munkakörök megszűnnek, ezzel párhuzamosan pedig olyanok jönnek létre, amik bár talán később vonzóak lehetnek a tanácskérőnek, most még nem is léteznek. Ezen a ponton különösen fontos, hogy átbeszéljük, nem konkrét munkát keresünk, sokkal inkább magunkról és a környezetünkről szerzünk tudást, olyan készségeket fejlesztünk, amik ebben a változó környezetben a hasznunkra lehetnek – ezek közé tartozik például a bizonytalanságtűrés, a rugalmasság, vagy az asszertivitás –, hogy idővel ezen plusz tudással felvértezve nézzünk szembe a ránk váró kihívásokkal.

Világűr a Földről, Föld a Világútból nézve – Legyél Te is űrhajós, a Föld nagykövete!

Bemutatkozik a *SpaceBuzz* program

A Nemzeti alaptanterv (NAT) kiemelten foglalkozik a természettudományos képzéssel, ennek érdekében jött létre az integrált természettudományos tantárgy is. A külföldön népszerű STEM (magyarul MTMI) célja a mérnöki, a természettudományi, a matematikai és az informatikai tárgyak közelítése egymáshoz, aminek egyik eszköze lehet a SpaceBuzz program, egy olyan holland kezdeményezés, mely által a diákok jobban megismerik a Földet, a világűrt, klíma- és környezetvédelmi szemléletük felelősségteljessé válik, de kommunikációs és együttműködési képességeik, valamint kreativitásuk is fejlődik.

Szöveg: **Zentai István**, a SpaceBuzz Hungary alapítója

Mióta ember él a Földön, bárkinek megadatott, hogy felnézve az égboltra, azt tanulmányozza, vagy csak egyszerűen gyönyörködjön benne, különösen derült éjszakákon. Eleinte szabad szemmel, majd különféle eszközökkel (távcsövek, teleszkópok, csillagvizsgálók stb.), ma pedig már az űrbe fellőtt űrszondákkal és egyéb berendezésekkel – sőt űrhajósok az űrből is – tanulmányozzák a világegyetemet.

De mi a helyzet a Földdel? Hányan csodálhatták meg eddig a világútból? És most nem az űrszondák tudományos célú megfigyelési adataira, illetve egyéb módon továbbított felvételekre gondolok, hanem arra, hogy hány embernek adatott meg, hogy az űrből rácsodálkozhasson a Földre úgy, ahogy mi innen letről rácsodálkozunk a csillagos égboltra.

fotó: Majzik Lionel

Eddig alig hatszáz űrhajós látta bolygónkat az űrből, de mindannyiukat mélyen megérintette a látvány. Az űrből egy gyönyörű kék pontot látnak az univerzum sötétjében, egy színes bolygót, amelyen minden élő ember, állat, fa és növény osztozik. Az államhatárok eltűnnek, és a Föld törekenysége teljesen világossá válik. Légköre papírvékony, és mérete oly jelentéktelennek tűnik a világűrben, hogy az szinte hihetetlen. Holott ez a kis golyó mindannyiunk élettere. Mindazt, ami az űrhajósokban kiváltotta az addig sosem tapasztalt érzéseket és gondolatokat, „Overview Effect” néven ismerjük.

Mi az az Overview Effect?

Magyarul áttekintő hatás. Az a jelenség, amit az űrhajósok tapasztalnak, amikor először látják a Földet az űrből. A kifejezést *Frank White* azonos című 1987-es könyve ihlette. Az áttekintő hatást olyan tapasztalatként írják le, amely megváltoztatja a Föld és a rajta élő emberiség perspektíváját. Az alapvető jellemzők: a félelem érzése, a földi élet összefüggéseinek mély megértése és a környezetünkért való új felelősségtudat. Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/Overview_effect

Többen is célul tűzték ki, hogy ezt a hatást minél több emberrel meg kell ismertetni. Hogy miért? Azért, hogy rádöbbenjenek arra, mennyire sérülékeny és védtelen a bolygónk. Mennyivel jobban kellene rá vigyázni, mennyire fontos kérdés a klíma- és környezetvédelem.

forrás: NASA

Egy a sok csodálatos filmfelvétel közül: <https://www.youtube.com/watch?v=ltrO2ACTbFI>

Elon Musk, a SpaceX alapítója ezt a célt azzal kívánja elérni, hogy az űrutazás váljon mindenki számára elérhető, hétköznapi eseménnyé. Erre azonban még kicsit várni kell...

Andre Kuipers holland űrhajós úgy gondolta, hogy elsősorban a jövő nemzedékével, a gyerekekkel kell megosztani az élményt. Ötlete alapján valósult meg a SpaceBuzz program, mely már két éve sikeresen fut Hollandiában. Több mint 4000, 10–12 éves tanuló kapott már űrhajós kiképzést és vett részt egy virtuális űrutazáson. A tapasztalatok pedig bizonyították, hogy a gyerekek klíma- és környezetvédelmi szemlélete és gondolkodásmódja sokkal felelősségteljesebbé válik a program hatására.

A SpaceBuzz program megalkotása, az oktatási program validálása és optimalizálása érdekében a SpaceBuzz holland alapítója vezető tudósokkal, többek között *Dr. Max Louwerse*-sal, a Tilburg Egyetem professzorával működik együtt. Elindítottak egy nemzetközi tudományos kutatási programot a VR által segített tanulás hatékonyságával kapcsolatban, valamint arról, hogy milyen szerepet játszhatnak a virtuális személyek (avatarok) a tanulás személyre szabásában.

Mi a VR, AR, MR, XR?

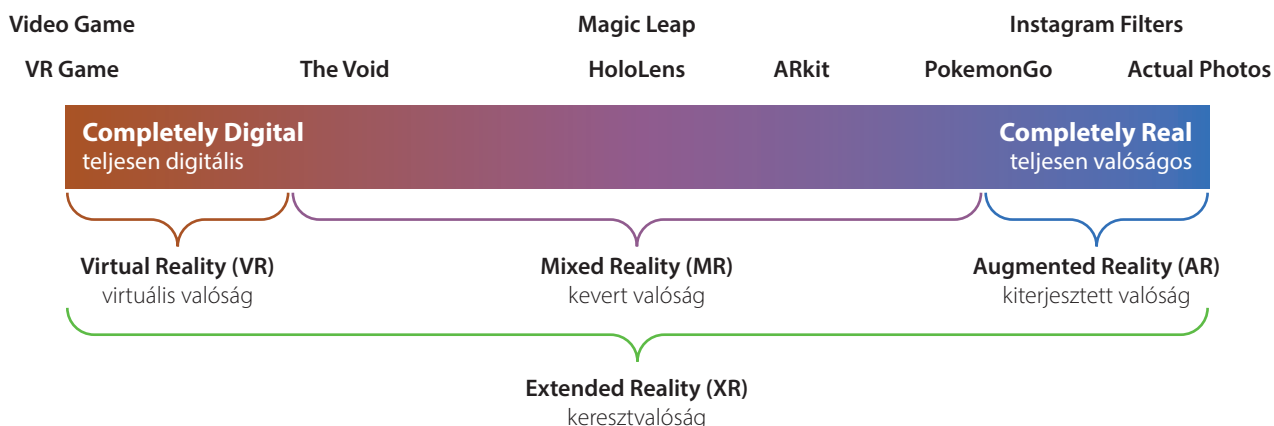
A virtuális valóság (VR): egy számítógépes környezet által létrehozott mesterséges világ. Lényege, hogy a felhasználók minél valóságosabbnak élik meg a technológia által létrehozott élményt. Használata leginkább számítógépes játékokban terjedt el.

A kiterjesztett valóság (AR): a valóság kibővítése, amikor egy kamera vagy egy szemüveg segítségével a valós környezetbe virtuális elemeket vetíthetünk. A technológiát elsősorban használatukkal foglalkozó cégek, de játékok is készülnek ezzel a megoldással.

A kevert valóság (MR): valójában egyesíti a kiterjesztett és a virtuális valóság adta előnyöket. A kiterjesztett valóságot azzal fejleszti tovább, hogy a virtuális valóság elemei nem csupán megjelennek a képernyőn, hanem kapcsolatban is tudnak lépni a valóságos világgal.

A keresztvalóság (XR): a digitális és a biológiai valóságot kombinálja. A virtuális valóság (VR), a vegyes valóság (MR), a kiterjesztett valóság (AR) és egyéb területek kombinációja.

Reality – Virtuality Spectrum

Forrás: <https://sturiel.com/virtual-reality/>

Gyakran ismételt kérdések

Mi a SpaceBuzz Program?

10-12 éves gyerekek számára, az iskolai oktatásba illeszkedő STE(A)M oktatást támogató program, melynek során a gyerekek megismerik a világűrt, a Föld bolygót, klíma- és környezetvédelmi szemléletük felelősségteljessé válik, kommunikációs és együttműködési képességeik, valamint kreativitásuk fejlődik.

Mi az a STE(A)M?

Ehhez először a STEM-et kell megérteni. A STEM egy angol mozaikszó, a Science, Technology, Engineering, Mathematics szavakból. Magyarul használatos az MTMI rövidítés, a mérnöki, természettudományi, matematikai és informatikai szavak rövidítéseként. Mindkettő a reál területek összefoglaló neve. A STE(A)M lényege, hogy a STEM tantárgyakat integráljuk nem STEM tantárgyakkal (All, azaz mind) és így alakul ki az oktatási anyag. (Például a matematikát a történelemmel, stb.)

Hogyan történik az oktatás?

A programnak 3 fázisa van:

- Repülést megelőző űrhajós képzés** révén az érdeklődés, izgalom felkeltése:
 - a tananyag megérkezik az osztályba;
 - a küldetésvezető űrhajós (terveink szerint *Farkas Bertalan*) tájékoztatója;
 - az (osztály)terem átalakul küldetésirányító központtá;
 - megkezdődik az offline és online elemeket tartalmazó oktatás.
- A virtuális űrutazás** során missziós tapasztalatszerzés: űrhajó érkezése, beszállás a járműbe, a SpaceBuzz „felszállása”.
- Repülést követő aktivitások:** az utazók sajtótájékoztatója, ahol megosztják tapasztalataikat iskolatársaikkal, inspirálják szüleiket, rokonaikat és barátait a szerzett egyedi tapasztalatokkal, megosztják azokat (online módon) más iskolákkal.

Mennyibe kerül ez az iskoláknak?

Semennyibe, a SpaceBuzz Program nemzetközi, non-profit alapon szerveződik. A részvétel az iskoláknak ingyenes.

Hol tart most a projekt?

Jelenleg a hazai pilot projekt kialakításán dolgozunk. Ehhez várjuk iskolák jelentkezését, a program honosításához pedagógusok és oktatási szakemberek jelentkezését (angol nyelv és STEM oktatási tapasztalat előny) és végül, de nem utolsó sorban támogatókat anyagi, tárgyi, szolgáltatási vagy egyéb felajánlással. E-mail címünk: spacebuzz@visualtower.hu

Mik a tervek?

Rövid távon, azaz a pilot program keretében 6-800 gyerek bevonását tervezzük. Hosszú távon, amennyiben a források (EU-s támogatás, állami költségvetési keretek, pályázatok, adományok stb.) lehetővé teszik, valamennyi magyar gyerek bevonása megtörténhet határon innen és túl a SpaceBuzz oktatási programba.

Mi az értelme, célja a programnak?

Legalább három:

- A klíma- és környezetvédelem napjaink egyik legjelentősebb problémája. A program eredményeként a jövő generációjának gondolkodása felelősségteljesebbé válik.
- A STEM pályaválasztók száma jelenleg csökkenő tendenciát mutat, így már ebben a korban inspiráljuk a gyerekeket a STEM irányába.
- A jövő nemzedékének tudását gyarapítja, kommunikációs, együttműködési és kreatív készségeket fejleszti.

1. Repülést megelőző űrhajós képzés

2. Virtuális űrutazás

3. Repülést követő aktivitások

Mérföldkövek

Kezdetől az volt a cél, hogy létrehozzanak egy MVP-megközelítés által inspirált, első SpaceBuzz „rakétát”, a „Hiszem, ha látom!” elv alapján. Az első lépés 2018 végén történt, amikor a gyerekek és a tanárok, a média és a szponzorok lelkes fogadtatása mellett tesztelték és leleplezték az első SpaceBuzz „rakétát”. A pozitív visszajelzések hatására a program további tökéletesítésével, tesztelésével folytatódott a munka. Mind tudományosan, mind funkcionálisan folytak a tesztelések a gyerekekkel és tanárokkal együtt Hollandiában és külföldön is.

Tesztelés

2019 első hat hónapja alatt a programot széles körben tesztelték a gyerekek és a tanárok, ami óriási betekintést engedett abba, hogyan kell tovább javítani mind az oktatási programot, mind pedig az átfogó élményt. Maga ez a tesztelési túra, amelynek során a SpaceBuzz rakétajármű járta Hollandiát, egy iskolai jelentkezői folyamatot indított el, aminek az eredményeképpen iskolai osztályok várólistái alakultak ki – egészen 2021 tavaszáig. Ennek eredménye, hogy már a második jármű is elkészült.

Prof. Dr. Max Louwerse (kognitív pszichológiai és mesterséges intelligencia tanszék) és csapata által a Tiburg

Egyetemen indított tudományos kutatási program első kísérletében több mint 200 iskolás gyerek vett részt. Vizsgálták a VR-támogatott tanulás hatékonyságát. Tanulmányozták, hogy virtuális személyek részvétele a tanulásban milyen hatást vált ki. A gyerekek és a tanárok első eredményei és reakciói igazolták azt a meggyőződést, hogy a magával ragadó technológia mélyebb elkötelezettséget és inspirációt vált ki, és ez hatékony tanuláshoz vezet.

Az űrhajósok világszerte megismerik a SpaceBuzz-t

2019 októberében bemutatták a SpaceBuzz programot a világ minden részéről érkezett 125 űrhajósok és kozmonautának az Űrkutatók Szövetségének (ASE) 32. Csillagászati Kongresszusán, melyet Houstonban (USA) tartottak a holdra szállás 50. évfordulójának tiszteletére. Az űrhajósoktól kapott, túlnyomóan pozitív válasz a SpaceBuzz programra megerősítette azt a célkitűzést, hogy ezt az élményt világszerte minél több gyereknek kell átélnie. A VR-élményt az űrhajósok nagyon valóságosnak ítélték meg. *Helen Sherman* brit asztronauta szerint: „Ez a SpaceBuzz-élmény valóban olyan érzést keltett bennem, mintha visszamentem volna a világűrbe.” *Anousheh Ansari*, amerikai-iráni kereskedelmi asztronauta még azt is javasolta, hogy a SpaceBuzz programot a világ vezetői elé kell vinni az ENSZ-ben.

fotók:
SpaceBuzz Foundation

Dr. Louwerse professzor vitaindító előadása a Georgia Tech-ben tartott ITU – Akadémiai Partnerség ülésen a „Készségek fejlesztése a digitális korszak számára (SDG)” témában.

Világméretű bemutató Washington DC-ben (USA)

Houstonból a SpaceBuzz járművet átszállították Washington DC-be egy globális bemutató céljából az ott tartott Nemzetközi Űrhajózási Kongresszusra. Közel 8000 látogató tekintette meg a SpaceBuzz-t, és több mint 2000 ember – akik közül 1500-an gyerekek – „elrepültek az űrbe” a Spacebuzz rakétával. Az ő lelkesedésük tartja életben az álmot, hogy a SpaceBuzz élmény eljuthasson világszerte a gyerekekhez. Az Űrhajózási Kongresszus a SpaceBuzz-t nevezte meg a kongresszusuk egyik kiemelkedő eseményének a Blue Origin által kifejlesztett Blue Lunar holdra szálló egység mellett. Az első lépések megtörténtek a globális bemutatkozáshoz annak az érdeklődésnek köszönhetően, amely a világ minden részéről megnyilvánult, olyan országokból származó résztvevők révén, mint Brazília, Ausztrália, Kanada, USA, Monaco, Németország, Franciaország, Oroszország és Kolumbia.

A SpaceBuzz program az ENSZ Nemzetközi Távközlési Egyesületnél (ITU)

Dr. Louwerse professzort meghívták, hogy tartson vitaindító előadást a Georgia Tech-ben tartott ITU – Akadémiai Partnerség ülésen a „Készségek fejlesztése a digitális korszak számára (SDG)” témában. Az ITU az ENSZ egy szakosított szervezete, az egyik legrégebbi globális nemzetközi szervezet, amely az információs és kommunikációs technológiáért felel. Az előadás a SpaceBuzz programot mint a STEM tantárgyak, a világűrrel és a Földdel kapcsolatos oktatás és a gyerekek e téren folytatott tanulását ösztönző új módozatok bevált gyakorlataként mutatta be, amely ezt a legújabb virtuális és kibővített valóság (VR, AR) technológiák segítségével oldja meg.

A SpaceBuzz Európában

2020 tavaszán, holland vezetéssel, francia, olasz és magyar részvétellel megalakult a SpaceBuzz konzorcium. Sikeres Erasmus+ pályázatuk eredményeként 2020 végén elindult a munka, melynek célja egy olyan komplex anyag, mely lehetőséget ad a részt vevő országoknak, hogy bevezessék a nemzeti sajátosságaikhoz (tanterv, nyelv, kultúra stb.) igazított SpaceBuzz oktatási programot.

A munka 4 területet ölel fel. Egy 12 leckéből, küldetésből álló iskolai tananyag elkészítését, a tananyaghoz szükséges oktatási segédanyagok, tanári kézikönyvek megírását, a virtuális űrutazáshoz VR-film elkészítését és végül, de nem utolsósorban a tananyagot támogató STE(A)M oktatási anyagok, módszerek megalkotását.

A munka Magyarországon is megkezdődött, és elvi támogatást kap a Külgazdasági és Külügyminisztérium, az EMMI és az ITM részéről, valamint a Magyar Asztronautikai Társaságtól, az Obudai Egyetemtől, a BME-től és még sok más intézménytől, szervezettől és magánszemélytől. Az illetékesek bíznak benne, hogy hamarosan a magyar gyerekek is részesei lehetnek Andre Kuipers álmának, és megismerhetik – ha csak egy oktatási programba illeszkedő virtuális űrutazás során – azt az érzést, amit az űrhajósok élnek át, mikor a Földet látják az űrből.

Nem véletlenül mondják: mi mindannyian űrhajósok vagyunk, és a Föld a mi űrhajónk. Megérdemli, hogy vigyázzunk rá!

A HÓNAP TÉMÁJA

Pályaválasztás

„Célunk a pályaválasztás előtt álló fiatalok segítése”

Mire jó a Diplomás Pályakövetési Rendszer?

A Diplomás Pályakövetési Rendszer (DPR) különböző adatfelvételi módszerekkel megvalósított, évenként ismétlődő kutatások együttese, melynek segítségével képet kaphatunk a felsőoktatásban tanuló, illetve a munkaerőpiacra kilépő fiatalokról. A kutatási portfólió része a Magyarországon 2012 óta futó EUROSTUDENT nemzetközi kutatás is, amelynek harmadik adatfelvétele 2019 második felében zajlott. A kutatások módszertanáról, eredményeiről **Goldfárthné Veres Editet**, az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Elemzési Főosztály vezetőjét kérdeztük. A Felsőoktatási Elemzési Főosztály célja, hogy a kezelésében levő pályakövetési adatokat nyilvánosságra hozza, szabadon kereshetővé tegye, így ezt a célt szolgálja a **diplomantul.hu** felület is.

Szöveg: **Németh Gábor**

Hogyan épül fel a Diplomás Pályakövetési Rendszer?

A Diplomás Pályakövetési Rendszer célja a felsőoktatásban tanuló és végzett hallgatók munkaerőpiaci életútjának nyomon követése, elemzése. A magyar pályakövetés egyedülállóan komplex, több kutatási modulból álló összetett rendszer, amelynek különleges értéke az adatintegrációs és kérdőíves vizsgálatok együttes, egymást kiegészítő jelenléte. A DPR adatintegrációs moduljai nem a személy megkérdezésén alapulnak, hanem a személyről különböző hatósági adatbázisokban tárolt információk anonim módon történő összekapcsolásán és azok elemzésén. 2019-ben közel 600 ezer felsőoktatásban tanult és végzett hallgató adatai alapján elemeztük, hogy például a diplomaszerezést követően a fiatal álláskereső státuszba került vagy elhelyezkedett, és ha elhelyezkedett, milyen munkakörben (van-e a munkájának kapcsolata a végzettségével), milyen ágazatban dolgozik. A végzettek esetében 7 éves nyomonkövetést végzünk; ez már elég hosszú idő ahhoz, hogy elemezhessük a pályakorrekciót, pályaelhagyást,

kariertút-mintázatokat is (például azt, hogy átlagosan a fiatalok milyen gyakran váltanak állást stb.).

Az online kérdőíves megkeresésen alapuló kutatások célja olyan attitűdök, vélemények és motivációk feltárása, amelyek adatalapon nem megismerhetők és elemezhetők. A kérdőívek kérdései a tanulmányok és a munkaerőpiaci jelenlét kapcsolatának feltárására, a hallgatók munkaerőpiaci várakozásainak feltérképezésére, illetve a frissdiplomások státuszának, munkaerőpiaci helyzetének megismerésére fókuszálnak. 2019-ben bevezetett módszertani újítás, hogy évente összeállítunk egy-egy tematikus blokkot, amely az adott témát mélyebben járja körül. 2019-ben a diploma utáni továbbtanulásra, egyéb tanulási formákra és utakra kérdeztünk rá (life long learning blokk), 2020-ban pedig a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák önértékelését és azt vizsgáltuk, hogy az általunk felsorolt 26 kompetencia közül melyekre van szükségük a végzett fiataloknak a jelenlegi munkájuk során és milyen mértékben rendelkeznek azokkal.

Már elérhető a frissdiplomások 2019. decemberi munkaerőpiaci adatai. Milyen tendenciák olvashatók ki az adatokból, vannak a korábbi eredményektől jelentősen eltérő irányvonalak?

A **diplomantul.hu** portálon már elérhetők, szemlélhetőek a legfrissebb adatok, a gyorsjelentés 2021 márciusára készül el. A legfrissebb vizsgált célcsoport, a 2017/2018-ban végzett hallgatók esetében például elmondható, hogy átlagjövedelmük 345.468 Ft volt, mely 29%-kal magasabb, mint a lakóhely megyéje szerinti átlagjövedelem nagysága a teljes hazai munkavállalói körre vetítve. A végzetek 74,49%-a felsőfokú végzettséget igénylő munkakörben dolgozik, az átlagos elhelyezkedési idő 2018 nyarán 1,7 hónap volt. A végzetek közül a tanulmányokat még folytatók aránya 14%, 75,3% pedig azok aránya, akik dolgoznak vagy tanulmányaik mellett dolgoznak is. A vizsgált időszakban rendkívül alacsony, 0,92% volt körükben az álláskereső aránya.

A tavalyi évben a Felsőoktatási Információs Rendszerben (FIR) tárolt egyéni szintű adatokhoz anonim módon hozzákapcsoltak más államigazgatási rendszerekben tárolt adatokat. Milyen adatbázisokat kapcsoltak össze és ezáltal milyen összefüggések olvashatók ki az Adminisztratív Adatbázisok Egyesítése (AAE) keresőfelületén?

Az adatokat a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (NISZ) kapcsolta össze egy kétlépcsős titkosítási eljárással, tehát az adatok nem vezethetők vissza személyekre. Mindössze az látható, hogy a különböző

rendszerekben azonos személyekre vonatkozó adatok összekapcsolása történt meg, és az Oktatási Hivatal a már anonim adatbázison végez elemzéseket. A több hatósági adatbázis integrálásának és összeállításának célja az, hogy minél teljesebb képet kaphassunk a végzést követő életútról, a pontos helyzetükről (arról, hogy dolgoznak-e és ha igen, milyen munkakörben, ha nem dolgoznak, akkor vajon álláskereső, vagy külföldre mentek, gyermeket vállaltak, vagy továbbtanultak stb.). A felsőoktatási tanulmányi életútadatokat mellé ezért integrálták a köznevelési életút bizonyos jogviszony jellegű adatait, eredményeit (mint például az érettségi eredményeket), az adóhatóság adatbázisaiból a személyi jövedelemadó, társasági adó, egyéni vállalkozói, östermelői és a KATA-adatokat. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőtől például a külföldi tartózkodással összefüggő adatokat, az ITM nyilvántartásából pedig az álláskeresővel, munkaerőpiaci képzésekkel kapcsolatban kaphatunk információkat.

A DPR AAE minden releváns államigazgatási és kutatói kérdésre képes választ adni. A teljesség igénye nélkül például:

- Mennyi az átlagbére az egyes szakokon, képzési területen végzeteknek?
- Mennyi idő alatt helyezkednek el a végzett hallgatók és milyen munkakörökben?
- Milyen a végzetek munkaerőpiaci státusza? (Dolgozik, tanul, gyermeket nevel, külföldön van stb.)
- Merre mozognak a végzetek? (Belföldön vagy külföldön tartózkodnak?)
- Mennyire gyakori a vállalkozóvá válás?

The screenshot shows the 'Diplomán túl' website interface. At the top, there are navigation tabs: 'Adminisztratív Adatbázisok Egyesítése', 'DPR AAE pályaelemzőt támogató modul', 'Felsőoktatási Pályakövetés', 'Frissdiplomás kutatás', 'Aktív hallgatói kutatás', and 'Továbbiak'. Below the navigation is a main banner with the heading 'KUTATÁSOK' and a brief description of the research system. To the right of the banner are logos for 'Magyarország Kormányzata', 'Európai Unió', 'Széchenyi Programterv', and 'Széchenyi Operatív Program'. Below the banner is a grid of six research topic cards, each with an icon and a title:

- ADMINISZTRATÍV ADATBÁZISOK EGYESÍTÉSE**: Az egyes felsőoktatási képzéseken végzett hallgatók tanulmányi és munkaerőpiaci utánpótlása; továbbtanulási arányok, elhelyezkedési idő, munkaerőpiaci státusz és jövedelem.
- DPR AAE PÁLYAORIENTÁCIÓT TÁMOGATÓ MODUL**: Pályaelemző, képzésválasztási; felsőoktatási intézményenként és szakonként kereshető munkaerőpiaci alapadatok a végzést követő években.
- FELSŐOKTATÁSI PÁLYAKÖVETÉS (INFORMATIKA)**: Mi történt az informatikus hallgatókkal a képzés megkezdését követően? Számított-e a tanulmányok melletti munka vagy az ölével megismerése a későbbi karrierpályán?
- FRISSDIPLOMÁS KUTATÁS**: Frissdiplomás munkaerőpiaci helyzete a végzést követő egy, három és öt évben.
- AKTÍV HALLGATÓI KUTATÁS**: Aktív hallgatói tanulmányok, tanulás melletti munka, diplomaszerezési motivációk.
- EUROSTUDENT KUTATÁS**: A három-évente elvégzett kérdőíves kutatás közel harminc európai országban vizsgálja a felsőoktatásban tanulóknak szociális helyzetét és képzési jellemzőit.

A DPR AAE 2020-ban a 2011/2012-es és 2017/2018-as tanévek között abszolválta és lemorzsolódott hallgatók adatait is tartalmazza (minden képzési szinten és minden munkarendben), így az adatbázisban egészen pontosan 599.805 fő munkaerőpiaci életútját elemezhetjük. A pályakövetés időtartama a képzés végétől követően legalább 16 hónap, maximum 100 hónap, de átlagosan 58 hónap a végzés évétől függően; a legutolsó vizsgálható munkaerőpiaci hónap 2019 decembere volt.

Támogatják a köz- és felsőoktatás közötti átmenetet, a pályaválasztást és a pályaeorientációt is. Milyen kérdésekre kaphatnak választ az érdeklődők a pályaeorientációt támogató modul használatával?

Az interaktív online keresőfelület célja, hogy a pályaválasztás előtt álló fiatalok számos, szabadon választható összetételű, pontosságú és részletességű adatkört megismerhessenek. A felsőoktatással és a végzést követő munkavállalással kapcsolatban számos eltérő vélemény, várakozás, tévhit létezik. A pályaeorientációt támogató modul tényadatokkal válaszol a pályaválasztás előtt álló fiatalok legfontosabb kérdéseire, például, hogy milyen lehetőségeik lehetnek majd a diplomájukkal, várhatóan lesz-e állásuk, mennyi idő alatt helyezkedhetnek el, mennyit kereshetnek egy adott képzési terület vagy szak végzettjeiként, hogyan nézhet ki a karrierpályájuk diplomásként. Nagyon fontos kérdés szokott lenni a beszélgetéseken, hogy alapszak után megéri-e továbbtanulni mesterszakon, vagy nincsen jelentősége ennek az ő szempontjukból.

A válaszokat a www.diplomantul.hu felületen találhatják meg az érdeklődők, ahol egy kattintással megnézhetik az adatokat, összehasonlíthatják, hogy például a különböző intézményekben, ugyanazon szakon végzettek munkaerőpiaci adatai között van-e különbség (ez segítheti az intézményválasztást), illetve akár azt is, hogy mekkora bértöbbletet jelent a mesterszakos diploma az alapszakoshoz képest ugyanazon szak esetében.

2020 januárjától elérhetővé vált a Diplomás Pályakövetési Rendszer friss-diplomás és aktív hallgatói kutatás modulja, melyekhez 2010 óta gyűjtnek adatokat. Milyen újdonságokkal szolgálnak ezek a felületek, kiknek ajánlja elsősorban a használatát?

A kérdőíves kutatási modulok adatai eddig csak adatkérések keretében voltak megismerhetők, illetve a gyorsjelentések engedtek bepillantást az adatokba. A kérdőíves kutatási modulok használatát azon fiatalok számára javasoljuk, akik arra kíváncsiak, mi vár rájuk a munka világában: a végzett válaszadók beszámolnak arról, mennyire tudták hasznosítani a tanulmányaikat a munkájukban, mennyire elégedettek a munkájuk különböző elemeivel (szakmai tartalma, előmenetel lehetőségei stb.) és általában.

Külön vizsgálják az informatika képzési terület hallgatóinak tanulmányi és munkaerőpiaci életpályáját. Miért kap megkülönböztetett figyelmet ez a terület?

Az informatika egyike azon szektoroknak, ahol jelentős munkaerőfelvételre van lehetőség a piacon, ezért nagyobb az érdeklődés a képzési terület, annak kibocsátása, jellemzői iránt. Egy önálló adatintegrációban megvizsgáltuk az informatika képzési területi szakokon végzett és lemorzsolódott hallgatók munkaerőpiaci életútját, és nagyon jelentős különbségeket találtunk. A fiatalok gyakran találkozhatnak azzal a vélelemmel, hogy egy informatikusnak nem is kell diploma, ezért körükben sokan nem fejezik be az egyetemet. Adatainkból az látható, hogy ezen a képzési területen rendkívül jelentős a különbség a diplomások és nem diplomások bére között (hét év után a diplomások bértöbblete megközelíti a bruttó 200.000 forintot), valamint a diplomások nagyobb arányban töltenek be vezető szerepet.

Az EUROSTUDENT kutatás a magyarországi felsőoktatási intézmények hallgatóinak felsőoktatási intézményükről és képzésükről alkotott véleményét, munkaerőpiaci várakozását és nemzetközi tanulmányi mobilitási

tapasztalatait teszi megismerhetővé. Milyen szempontokat, kérdéseket vizsgáltak az adatgyűjtés során?

Az EUROSUDENT egy nemzetközi kutatás, amelynek során egy konzorcium egységes módszertannal méri fel az egyes országok felsőoktatási hallgatóinak szociális helyzetét, tanulmányi jellemzőiket, a hallgatói mobilitást és a tanulmányok melletti munkavégzést. A konzorcium vezetője egy németországi oktatáskutató intézet, a DZWH (Hannover), résztvevői az egyes országok szakmailag illetékes minisztériumai, illetve a megbízásukból eljáró szervezetek. Magyarországon az Oktatási Hivatal részéről a Felsőoktatási Elemzési Főosztály működik közre a kutatásban. A projekt célja a szakpolitika számára hasznos, országok közötti összehasonlítást lehetővé tevő, a felsőoktatás szociális dimenzióját meghatározó adatok gyűjtése és elemzése.

A szociálisan hátrányos helyzetű hallgatók részvételének növelése a felsőoktatásban európai szintű stratégiai kérdés. Az Európai Unió megújított felsőoktatási stratégiai programjában elérendő célként határozza meg, hogy a fiatalok 40%-a rendelkezzen felsőfokú végzettséggel. Felsőoktatás-stratégiai cél a befogadó felsőoktatás megteremtése, vagyis, hogy nyitott legyen a tehetségek felé, bármilyen háttérrel érkezzenek is, továbbá, hogy a felsőoktatási tanulmányokat megkezdő és elvégző hallgatók főbb jellemzőikben tükrözzék a társadalom összetételét. Jelenleg az országok többségére nem jellemző ez a fajta kiegyenlítődés: a szociálisan hátrányos helyzetű csoportok részvétele alacsony a felsőoktatásban, a társadalmi arányukhoz képest minden országban alulreprezentáltak. Jelenleg az EUROSUDENT VII kutatási hullámot zárjuk, 2021 első negyedévében jelenik meg a gyorsjelentés és ezt követően havonta szervezünk online konferenciákat az adatok megismertetése érdekében.

Az EUROSUDENT kutatásban vizsgáljuk a felsőoktatásba való belépést, a hallgatók szociális háttérét, a hallgatói populáció jellemzőit, a tanulmányok típusait és módozatait, a munkavállalás és időgazdálkodás jellemzőit, a hallgatók anyagi forrásait, lakhatási körülményeit és tanulmányokkal kapcsolatos tapasztalatait, a nemzetközi tanulmányi mobilitást, valamint a jövőbeli tanulmányokra vonatkozó terveket. Az EUROSUDENT ugyanakkor több mint egy kérdőíves kutatás: a részt vevő kutatók, oktatáspolitikai és szakmai döntéshozók, a felsőoktatási szakmai szervezetek és intézmények képviselői, szakemberek és más érintettek olyan szakmai hálózatot alkotnak, mely célul tűzte ki a felsőoktatás szociális dimenziójának megismerésére épülő, a szakpolitikai döntéshozatalt elősegítő, megbízható monitoringrendszerek kialakítását. A kutatás így ösztönzi az országok közötti összehasonlítást, az egymástól tanulást és a saját felsőoktatási rendszerek új nézőpontból való megismerését, valamint a létrejött adatbázisok és eredmények felhasználását az egyes országok felsőoktatási rendszerének fejlesztéséhez.

Készülnek még bármilyen fejlesztésre a jövőben?

2017-2020 között az EFOP 3.4.5 *Rendszerszintű fejlesztések a felsőoktatásban* című projekt keretében teljeskörűen megújítottuk az adatintegrációs és kérdőíves pályakövetési modulokat is, így adatfelvételi, illetve módszertani fejlesztéseket nem tervezünk. Egyre fontosabbá válik azonban a felsőoktatásban is a tanulmányi életút teljes támogatása, amelyet további kutatásokkal, életút-elemzésekkel szeretnénk erősíteni. A kutatási portfóliónkat szélesítik az államigazgatás számára készített tematikus kutatások is, amelyekre nagyobb fókuszot helyezünk a jövőben. Tematikus kutatások keretében kértük ki a duális képzésben tanuló fiatalok véleményét a duális képzést támogató és akadályozó tényezőkről, amelynek eredményeként képzésfejlesztési javaslatok fogalmazhatók meg. Most zártuk le a Digitális Tankönyvtár (dtk.tankonyvtar.hu) ismertségéről és használati szokásairól szóló kutatásunkat, melyet felsőoktatásban oktatók körében végeztünk el. A Digitális Tankönyvtár nagyon fontos felület a diákok számára, hiszen képzési területenként könnyen elérhetően, ingyenesen letölthetően tartalmazza a szakterületek fontos szakirodalmait.

A továbbtanulás nagy kérdései

A 2021 szeptemberében induló felsőoktatási képzések általános felvételi eljárásába február 15-ig jelentkezhetnek a továbbtanulást tervező fiatalok. A pályaválasztás tekintetében kiemelt fontosságú továbbtanulás számos kérdést rejt magában. Milyen szakot, szakokat érdemes elvégezni? A felvételi pontszámok egyenesen arányosak a képzés nehézségével? Mennyiben alakítja át a felsőoktatási végzettségeket a koronavírus-járvány? A kérdésekre **Fekete Gergely** beiskolázási szakértő válaszolt.

Szöveg: **Dallman Kristóf**

Milyen tényezők befolyásolhatják a diákok körében egy felsőoktatási szak népszerűségét?

Vannak olyan tényezők, amelyekről sokat beszélünk: ilyen az adott szak vélt presztízse, az elhelyezkedési lehetőségek, a várható fizetés, illetve az állami támogatott helyek száma. Amiről kevesebb szó esik, az az intézmény-, illetve a fakultációválasztás. Az itthoni felsőoktatási rangsorok szinte teljesen összezsengenek a végső jelentkezők számával. Sokaknak fontosabb, hogy a listavezető Corvinuson, ELTE-n vagy BME-n végezzenek, és kevésbé lényeges, hogy nemzetközi gazdálkodás vagy gazdálkodás és menedzsment szak szerepel-e majd a diplomájukban. Emellett még mindig tartja magát a „humán” és a „reál” irányok szétválása. Tizedik osztály-

ban a legtöbb diák csak az addigi teljesítményéből tud kiindulni, és aszerint választ fakultációt. Így gyakran önmagukat is korlátozzák a döntésben, hiába érdekelné őket egy gazdasági szak magyarosként, vagy egy nyelvi szak matekosként. Ahhoz ugyanis mind önmagukat, mind a jövőbeli lehetőségeket jobban kéne ismerniük, hogy azt mondják: engem bizony érdekel a marketing, még akkor is, ha gyengébb vagyok matekból.

Sokszor elhangzik: a mai fiatalok nagyobb döntési önállóságot igényelnek. Mennyire igaz ez a pályaválasztás és a továbbtanulás tekintetében?

A munkám során rengeteget beszélek diákokkal, szülőkkel, sőt pedagógusokkal is. A pályaválasztás kérdése kivétel nélkül mindig előkerül, és azt tapasztalom, hogy a szülők és a tanárok is segíteni akarnak a diákoknak, csak nem feltétlenül tudják, hogyan tegyék ezt. A szülők legtöbbször saját területükről és karrierjükéről tudnak mesélni, amelyek nem biztos, hogy relevánsak a mai pályakezdők számára. A pedagógusoktól pedig nem is várható el, hogy ilyen mértékű fejlődés mellett lépést tartsanak a sokféle iparral és szakmával. Több mint egy éven át én is naponta dolgoztam informatikusokkal, kommunikációs területen, de ha otthon megkérdeztek tőlem, hogy pontosan mit is csinálnak a cégnél, nehezen tudtam összefoglalni.

A fiatalok ezért valamennyire jogosan érzik elveszettnek magukat, vagy gondolják azt, hogy jobb, hogyha ők maguk néznek utána a lehetőségeknek. Tapasztalatom szerint a diákok azt értékelik a legjobban, ha felnőttként kezeljük őket. Bátran mondjuk meg nekik, ha valamihez nem értünk. Bátorítsuk őket arra, hogy kutas-

sanak, olvassanak utána a lehetőségeknek. Kijelentések helyett pedig inkább tegyünk fel kérdéseket: akár a fizetésekkel, elhelyezkedéssel kapcsolatban is. Hiszen a felsőoktatás végső soron egy családi befektetés, mind anyagi, mind szellemi értelemben.

Egy 2015-ös kormányrendelet értelmében a felsőoktatási intézményeknek a 2019/2020-as tanévtől minden újonnan indított alap- és mesterképzés tekintetében „mobilitási ablakot”, tehát a képzési tervbe beépített, nemzetközi hallgatói mobilitásra fenntartott időszakot kell biztosítaniuk. Mennyire jelentős tényező a felvételiző fiatalok döntése során, hogy az adott képzésen van-e mód egy szemesztert támogatott formában külföldön tölteni?

Régebben én is dolgoztam az Educatio Nemzetközi Oktatási szakkiállítás egyetemistaként, és már akkor is népszerű volt az Erasmus-félév lehetősége. Ez azonban ez mindig csak másodlagos szempontként jelent meg a diákoknál. Leginkább akkor, amikor már sikerült leszűkíteniük a szakválasztást, és két-három intézmény között kellett dönteniük. A mobilitási hajlandóság és a kíváncsiság megvan a középiskolásokban, sőt, talán egyre bátrabbak is a fiatalok, hiszen a külföldön tanulók száma is emelkedik. Viszont egyetemistaként ez már inkább egy anyagi és logisztikai döntés. Tudok-e időben végezni, lesz-e elég ösztöndíjam, ha Erasmusra megyek? Minél több adminisztratív terhet vesznék le a diákokról, annál bátrabban vágnak bele egy külföldi félévbe. Így rendkívül jó iránynak tartom a mobilitási ablak bevezetését.

Vannak olyan felsőoktatási képzések, amik bizonyos köznevelési tantárgyakra épülnek, ilyen például a matematika vagy a történelem. Ezek esetében szinte nem kérdés, hogy mely tantárgyból szükséges emelt szintű érettségit tenni. Mi a helyzet a határterületeken lévő szakokkal, mint a gazdaságtudományi szakok, a pszichológia, vagy akár a kommunikáció és médiatudomány? Milyen motivációkkal rendelkeznek az említett szakokra jelentkező középiskolások?

A diszciplináris, vagy „tantárgyas” szakokból a biológia, a matematika, a magyar és a történelem a legnépszerűbbek a jelentkezési számok alapján, de még így sem kerülnek be a top 20 szak közé. Az anglisztikát nem sorolnám ide, a legtöbben ugyanis a nyelvyakorlatok mellett nemcsak nyelvészetet, hanem kulturális ismereteket, irodalmat, nemzeti történelmet és sok szabadon választott tárgyat is tanulnak.

Az egyértelműen látszik, hogy a határterületen lévő vagy interdiszciplináris szakok, mint a média, pszichológia, nemzetközi gazdálkodás, kereskedelem és marketing egyre jobban vonzzák a diákokat. Bár nem látok bele a fejükbe, a kérdés lehet, hogy inkább úgy helyes: miért nem mennek a diákok diszciplináris szakokra? Az okok között egészen biztosan szerepelnek az elhelyezkedési lehetőségek. Ha megnézzük a végzés utáni statisztikákat, a nemzetközi gazdálkodás, a pszichológia és a marketing szakokkal is könnyebben helyez-

kednek el a diákok, és többet is visznek haza, mint pl. magyar és történelem végzettséggel. Ehhez persze nem kell adatelemzőnek lenni. A legtöbb diák a környezete és saját tapasztalatai alapján is rájön erre az összefüggésre. Hiszen lépten-nyomon változó munkaerőpiacról, transzferálható tudásról és képességekről beszélünk. Ez persze nem feltétlenül baj. Bár szeretünk következtetéseket levonni a számokból, a felvételi és a szakválasztás még mindig leginkább egyéni döntés. A diákok és a családok saját lehetőségeikhez mérten, a lehető legjobb tudásuk szerint akarnak választani. Az elmúlt évek alapján úgy néz ki, az emberek az általánosabb tudást adó, piacképesebb képzések mellett teszik le a voksukat a tudományosabb, diszciplináris specializációval szemben. Ez a trend külföldön is megfigyelhető, ahol már régóta népszerűek a kevert képzések. Az Európai Unió egyik projektje éppen a közös, európai felsőoktatási övezet létrehozásával foglalkozik. Ebben is kiemelt szerep jut a szakok közötti átjárásnak és az egyénileg összeállított tanterveknek.

” **Bátorítsuk őket arra, hogy kutassanak, olvassanak utána a lehetőségeknek. Kijelentések helyett pedig inkább tegyünk fel kérdéseket: akár a fizetésekkel, elhelyezkedéssel kapcsolatban is. Hiszen a felsőoktatás végső soron egy családi befektetés, mind anyagi, mind szellemi értelemben.** ”

Mit lát, hogyan tudják segíteni a pályaválasztást a pedagógusok?

A pedagógusok leginkább két dologgal tudják segíteni a pályaválasztás előtt álló fiatalokat. Szerencsére azt látom, hogy a pedagógusok mindkettővel egyre többet foglalkoznak, akár a tanórákon kívül is. Az egyik, hogy nyitott szemmel járnak, és továbbítják a különböző pályáorientációs lehetőségeket a tanulók felé. Minden lehetőség hasznos, ahol tantárgyi logika mellett valódi szakmákkal és szakemberekkel találkozhatnak a diákok. Például egyre több informatikai cég szervez olyan eseményeket, ahol a gyerekek kipróbálhatják a programozást és beszélgethetnek a munkatársakkal. Minél többféle tevékenységet próbál ki a diák, annál többet tud meg önmagáról és arról, hogy miben jó és mit élvez igazán.

Emellett fontos tudatosítani a diákokban, hogy az egyetemválasztás – bár fontos döntés – inkább egy eszköz, ▶

mintsem végcél. Életük során ők már sokkal többször fognak karriert váltani, mint mi, és valószínűleg többféle képzést is elvégeznek majd. Ezért a tökéletes szak kiválasztása helyett érdemesebb azon gondolkodniuk, mit szeretnének csinálni az egyetem után. A 17–18 éves diákokkal már bőven lehet beszélgetni arról, hogy csapatban vagy egyedül szeretnek-e dolgozni? Szeretnek-e elmélyülni egy feladatban, vagy inkább mindig új tevékenységbe fognak bele? Fontos-e nekik az elismerés, bírják-e a merev szabályokat, vagy éppen az utazást? Ha a szakválasztás mellett átgondolják azt is, hogy milyen szituációkban érzik jól magukat, máris jobb döntést tudnak hozni.

A 21. században egyre fontosabbá válik az informatikai szakemberek képzése. Mennyire népszerűek ezek a képzések a fiatalok körében?

Az informatikai képzés kapcsán több párhuzamos folyamatról is érdemes beszélni. Egyrészt itthon nem-hogy csökkent volna, de nőtt az informatikushíány. Egy friss, hazai IVSZ (Informatikai Vállalkozások Szövetsége) -kutatás szerint a következő két évben a piac akár 44 ezer informatikust is elbírna. A technológia fejlődése ugyanis minden szférát érint, de az informatikusok képzése sokkal lassabban tud változni. További érdekesség, hogy a munkakörök több mint 70%-ában felsőfokú végzettséget várnak el. Tehát papíron a komplex tudással rendelkező, egyetemet végzett informatikusra van szüksége a piacnak.

Ennek megfelelően az informatikai képzések rendkívül népszerűek és rengeteg államilag támogatott helylyel kecsegtetnek. A mérnökinformatikus szak az elmúlt években mindig benne volt a top 5-ben, gyakran dobogós helyen. Emellett felkerült még a toplistákra a gazdaságinformatikus, illetve programtervező informatikus képzés is. Az a furcsa helyzet állt elő, hogy a sok államilag támogatott hely miatt a pontszámok meglepően alacsonyak. A BME 374 pontja még magasnak mondható, de az Óbudai Egyetemre már akár 320 ponttal bekerülhettek a diákok. Több vidéki egyetemre – Debrecen, Pécs – pedig akár a minimum ponthattárral, 280-290 ponttal is felvételt nyertek. Az alacsony pontszámok azonban nem azt jelentik, hogy az informatika könnyű. Hanem hogy olyan sok állami támogatott hely van, hogy átlag alatti érettségivel is be lehet kerülni. Ennek megfelelően sajnos magas a lemorzsolódás, és sokan esnek ki a képzésből az első félévekben. Aki tehát informatikai képzésre készül, az mindenképpen vegye komolyan a felkészülést, és ne alapozzon az alacsony pontszámokra. Az egyetemen ugyanis sokkal nehezebb lesz behozni a lemaradást.

Utolsó kiegészítésként érdemes még beszélni a nem tisztán informatikai képzésekről. Itthon is egyre népszerűbbek az olyan mesterképzések, amelyek modern felfogással közelítik meg a saját tudományterületüket. Csak hogy pár példát mondjak: az ELTE statisztika és adatelemzés, a Pázmány digitális nyelvészet, a Károli pedig szociológiai big-data elemzés területén is újít képzéseket vagy specializációt. Ezek szintén a piaci igényekre, illetve a technológiai fejlődésére adott válaszok.

Mely szakok népszerűsége nőhet, vagy éppen csökkenhet a koronavírus-járvány következtében? Mennyiben befolyásolta a jelentkezési kedvet a tavaly óta a felvételihez kötelező emelt szintű érettségi?

A koronavírus hatása az egyik legizgalmasabb kérdés lesz az idei felvételi számokkal kapcsolatban. Tavaly ugyan csökkent a jelentkezők száma, de az akkori felvételi eljárás már jóval a COVID magyarországi megjelenése előtt lezárult. Így idén februárban derül ki igazán, mit is gondolnak a középiskolások és szüleik a pályaválasztásról a járványidőszak alatt. A top 10-ben általában jelenlévő szakok közül leginkább a turizmus és vendéglátás érintett. A nagy kérdés itt az lesz, mennyire optimisták az emberek, illetve lesz-e valami alternatívájuk az aggódió diákoknak. Kitartanak-e a szak mellett, vagy megpróbálkoznak egy általánosabb gazdasági képzéssel? Az emelt szintű érettségi követelménye két szakot érintett komolyabban: a gépészmérnöki és az óvodapedagógus-képzést. A jelentkezők száma gyakorlatilag megfelelődték ezeken a szakokon az új felvételi követelmény bevezetése óta. Ha a tavalyihoz hasonlóan idén is kevesen jelentkeznek majd a felsőoktatásba, akkor kimondhatjuk, hogy ezek a diákok valóban kiestek a rendszerből, és felsőoktatás helyett vagy munkát vállaltak, vagy más képzési formát választottak. Az optimistább forgatókönyv szerint a diákoknak idén már volt idejük megszokni az új követelményeket, tudtak tervezni az emelt szintű érettségivel, és többen fognak jelentkezni, mint tavaly.

Milyen visszajelzések érkeztek a szülőktől és a tanulóktól, mennyiben nehezíti meg a döntést, hogy idén csak online nyílt napokat szerveznek az egyetemek?

Remek kérdés, így őszinte leszek: erről még nem tudok eleget. Az biztos, hogy a hazai nyílt napok az elmúlt években egyre inkább a külsőségekről szóltak: ajándéktárgyakkal, nyereményekkel, programokkal. A nagyobb egyetemek pedig szinte egy-egy minifesztivált rendeztek a saját campusukon. Idén pont ez a rész sérült a legjobban. Az ügyesebb intézmények okosan ültették át a nyílt napokat online térbe, és kihasználták a lehetőséget. Élő beszélgetéseket rendeztek oktatókkal, ráerősítettek az interakcióra. A szülők és diákok kommentekben vagy akár külön platformokon is kérdezhettek oktatóktól és egyetemistáktól. Sejtésem szerint a nagy presztízzsel rendelkező egyetemek jól jártak a helyzettel: hiszen a toplistákra és nyers adatokra bármikor támaszkodhatnak. A fiatalabb, kisebb vagy éppen kevésbé ismert intézmények járhattak rosszabbul. Számukra az ilyen rendezvények fontosak voltak, mivel személyesen könnyebben meggyőzheték a potenciális jelentkezőket.

Fontos, hogy hitelesek legyenek a visszajelzéseink

Középpontban az Országos kompetenciamérés

Az Országos kompetenciamérés a közoktatásról szóló törvényben meghatározott 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók szövegértési képességét és matematikai eszköztudását vizsgálja. A tesztek célja annak felmérése, hogy a tanulók milyen mértékben sajátítják el ezeket tanulmányaik során és tudják a hétköznapjaikban alkalmazni. A kompetenciamérés eredményeiről nyilvános jelentés készül fenntartói, iskolai és telephelyi összesítésben a mérést követő év februárjának végéig. Az iskolajelentésben közölt adatok lehetővé teszik, hogy az iskola saját munkáját elemezze, elhelyezze teljesítményét a hozzá hasonló vagy lényegesen különböző iskolákkal való összehasonlításban is, és ennek segítségével a kívülállók is árnyaltabb képet kaphatnak az iskolákról. A mérésekről **Ostoric Lászlót**, az Oktatási Hivatal Köznevelési Elemzési Főosztály vezetőjét kérdeztük.

Szöveg: **Németh Gábor**

Melyek az Országos kompetenciamérés tartalmi elemei? Milyen mérési adatok keletkeznek a kompetenciamérésekből? Mire lehet ezekből következtetni?

A mérés a hatodik, nyolcadik és tizedik évfolyamot érinti. Ezeken az évfolyamokon minden tanulónak meg kell írnia a tesztek, ezzel viszont aznapra teljesítették is a tankötelezettségüket. A felmérés négyszer negyvenöt perc; az első fele szövegértés, a második fele matematika. A matematikai és szövegértési eszköztudást vizsgáljuk, de nem tantárgyi vonatkozásban, ez nem tantervi mérés. Úgy gondoljuk, hogy ezt a két művelési területet az egész iskola fejleszti, nem csak az egyes pedagógusok, tehát minden órán formálódik a szövegértés és a matematikatudás is. A szövegértésnél arra törekszünk, hogy a lehető legszélesebb skáláját lefedjük azoknak a szövegtípusoknak, amelyekkel a gyerekek találkoznak, a gázszámlától kezdve a plakátokon át az érvelő szövegekig, de szépirodalmi szövegekkel is dolgozunk. Három gondolkodási műveletet különböztetünk meg: az információ-visszakeresést, az értelmezést és a következtetések levonását.

A matematika esetében a felmérés anyaga közelebb áll a tantervhez a tartalmi területek és az elvégzendő gondolkodási műveletek kapcsán is. A matematikánál is arra törekszünk, hogy ne tankönyvjellegű feladatokat

kelljen megoldani, hanem megpróbálunk valós helyzeteket modellezni. Elég hosszú a mérés, hatvan-nyolcvan oldalas a füzet, amit a gyerekeknek ki kell tölteni, körülbelül 120 kérdés van benne. Mivel a tanulók képességintervalluma is nagyon széles, vannak, akik fél óra alatt befejezik az egészet. De nem csak kognitív kérdéseink vannak, mert az országos kompetenciamérés egyik lényege, hogy érvényesen összehasonlítható visszajelzést adjunk a gyerekek teljesítményéről. A teszten elért eredmény még csak az első lépés, amiből az látszik, melyik iskola teljesít jobban a másikkal abszolút értékben.

Az Országos kompetenciamérés objektív mutatókat biztosít az intézményeknek, ezzel lehetővé teszi, hogy a szülők kellőképpen megalapozott képet kapjanak, amely alapján össze tudják hasonlítani az iskolák teljesítményét. Milyen adatok, számítások, szempontok határozzák meg a kiemelkedő teljesítményű iskolákat, illetve hogyan válik láthatóvá, ha az átlagnál nagyobb az adott helyen folyó pedagógiai munka fejlesztő hatása?

Mi elsősorban azt szeretnénk érzékeltetni, hogy a körülményekhez képest milyen hatása van az iskolában végzett pedagógiai munkának. Ezt úgy érzük el, ►

hogyan nemcsak a tesztet vesszük figyelembe, hanem a szülőkkel és a tanulókkal is kitöltetünk egy kérdőívet, amelyben a gyerekek szokásaira kérdezzük rá, illetve olyan információkra is, amelyekből mérőszámot készítünk a család társadalmi-szociális-gazdasági státuszára nézve. Egyrészt azt vizsgáljuk, hogy ez a státusz milyen hatást gyakorol a gyerek teljesítményére, másrészt megnézzük, hogy a családi háttér alapján milyen teljesítményt várnánk tőle, és ezzel szemben milyen teljesítményt nyújt a mérésen. Úgynevezett képességskálával dolgozunk, és ezt a képességskálát képességszintekre osztjuk. Egyébként van elérhető leírás a szintekről és arról, hogy melyik képességszintre eső gyerekek milyen képességei vannak (*Az Országos kompetenciamérés tartalmi keretei*,¹ 16., 40. o.). Arra törekszünk alapvetően, hogy mindenki a saját kontextusában tudja értelmezni a teljesítményt.

Tehát elmondható, hogy erős az összefüggés a tanulók társadalmi státusza és iskolai teljesítménye között, olyannyira, hogy egy tanulócsoport átlagos családi háttére alapján megbecsülhető annak a csoportnak a várható tanulmányi teljesítménye. Mire kérdez rá a szülők által kitöltendő kérdőív, és hogyan azonosíthatók azok az iskolák, amelyek jobb eredményt érnek el, mint az tanulók családi háttére alapján várható volna?

A kérdőívben pár kérdés jelenti a családháttér-index alapját. Rákérdezzük a szülők végzettségére, az otthon található könyvek számára, az otthoni számítógép léte és internetcsatlakozásra, illetve arra, hogy van-e a gyerekek saját könyve (lásd: *OKM Országos jelentés 2019*,² 108. o.). Az iskolára vonatkozóan is számítunk egy családháttér-indexet, és ehhez mérten adjuk vissza, hogy a kapott eredmény jobb-e vagy sem. Egy nagyon jó családháttér-indexű iskolával is előfordulhat, hogy nem éri el a tőle várható kimagasló teljesítményt, és egy szerény háttérűvel is előfordulhat, hogy jobban teljesít, mint azt a társadalmi státusz alapján becsültük. Mi azoknak az iskoláknak a listáját hozzuk nyilvánosságra minden évben, amelyek felülmúlták az általunk becsült várható eredményüket, és akár a tanulói csoport társadalmi státuszához képest lettek jobbak, akár abból a szempontból, hogy a korábbi eredményeik alapján mit vártunk tőlük.

Az országos kompetenciamérés adatai alapján legtöbb hozzáadott pedagógiai értéket teremtő magyar iskolák: https://www.oktatas.hu/kozneveles/meresek/kompetenciameres/kiemelkedo_teljesitmenyu_iskolak

¹ https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/meresek/orszmer2014/AzOKMtartalmikeretei.pdf

² https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/meresek/orszmer2019/Orszagos_jelentes_2019.pdf

Hogyan lehet figyelembe venni a tanulók változó motivációját a tesztek kitöltésénél?

Gyakran éri kritika a mérést például abban a tekintetben, hogy a nyolcadikosoknak már nincs semmi motivációjuk, mivel úgyis elmennek az iskolából. Ezzel szemben meglepő módon azt tapasztaljuk, hogy ahogy haladunk felfelé az évfolyamokban, csökken az üresen hagyott válaszok száma, tehát hatodikban van a legtöbb meg nem válaszolt kérdés. Ha tehát azt tekintjük a motiváció egyik mérőszámának, hogy kitöltik-e a füzeteket, akkor azt látjuk, hogy minél idősebbek a gyerekek, annál valószínűbb, hogy ki fogják tölteni.

Milyen különbségek mutatkoznak a kiemelkedő teljesítmény és a tehetséggondozás tekintetében a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok, valamint a szakiskolák esetében?

Világszintű jelenség, hogy a társadalmi státusz és a teljesítmény között összefüggés van. Ami meglepő, hogy nálunk ez az összefüggés erősebb, mint máshol. Ahogy haladunk felfelé az évfolyamokon, a képességalapú szelekció a folyamat végére összefolyik a társadalmi alapú szelekcióval. A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok nemcsak teljesítményben különböznek nagyon, hanem erős társadalmi, gazdasági különbségek is láthatók. Ugyanez a helyzet a szakképzéssel is, ennek felértékelődéséért jelenleg nagyon sok intézkedés van folyamatban, de nagyon nehéz gyorsan változtatni. Az is erősen generálja ezeket a hatásokat, hogy a szülők sokszor már a negyedikes gyerekeknél elkezdnek azon tűnődni, hogy másik iskolába kéne vinni őket, és így iskolakörzetek között is keletkezhetnek különbségek, társadalmi és teljesítménybeli szempontból is. A központosítás az esélyegyenlőség felé szorított hatni, például a Klebelsberg Központ létrehozásával, ami előbb-utóbb meghozza gyümölcsét, de az állam ezzel kapcsolatban nem sokat tud tenni, hiszen a szülők döntései alapján változik az iskolák összetétele.

Az osztályzás gyakran visszatérő és megosztó kérdés. Hogyan árnyalják ezt a problémát a kompetenciamérés tapasztalatai?

Van adatunk arról, hogy az előző évben milyen jegyet kaptak a gyerekek matematikából, és ebből különböző következtetéseket tudunk levonni. Látjuk, hogy milyen eredménye van azoknak a gyerekeknek, akik kettést, hármast, négyest vagy ötöst kaptak az előző évben. Az adatok összehasonlításából lehet olyat eseteket látni, ahol az érdemjegy egyáltalán nem tükrözi a tanulók teljesítményét, de ez nincs mindig így. A mi visszajelzésünk arra szolgál, hogy a tanárok el tudjanak gondolkodni azon, hogy mire használják az osztályzást. Mert az is lehet, hogy az adott iskolában teljesen érvényes módon használják az osztályzást – de az iskolajelentésből nem mindig evidens, hogy mire. Vannak olyan iskolák is, ahol látszik az összefüggés a jegy és a teljesítmény között. Ha az egész adatbázist nézzük, azt látjuk, hogy a magyar pedagógusok meglehetősen összhangban osztályoznak a valós tanulói teljesítményekkel.

Mennyire egyenletes a gyerekek fejlődése?

Érdekes tapasztalat, hogyan változik az évfolyamok közti különbség. Matematikából nyolcadik és tizedik osztály között közel sincs akkora fejlődés, mint hatodik és nyolcadik között, sőt. Ez a szövegértés esetében kicsit más, ott egyenletesebb a három évfolyam közötti fejlődés. De ennek a kettőnek nem kell összehasonlíthatónak lennie; másképp működik a matematika és a szövegértés. Területileg és iskolatípus szempontjából is mérhető, mennyi a két év alatti fejlődés. Különböző rétegekről beszélhetünk az oktatásban, amelyek abban különböznek egymástól, hogy ki honnan indul, és nem feltétlenül abban, hogy ki milyen minőségű oktatásban részesül. Szenzációs minőségi pedagógiai munka van Magyarországon, de nem olyan könnyű pusztán az iskolában végrehajtott pedagógiai műveletekkel elősegíteni a fejlődést.

Hogyan vesznek részt a mérésben az SNI-s tanulók?

Sokfajta sajátos nevelési igény van, mi úgy állunk hozzá, hogy ha a gyerek fizikailag képes megírni a tesztet, akkor bátran írja meg. A felmentetteknek is visszajelzünk, kapnak tanulói jelentést a saját teljesítményükről, de az iskola átlagába nem számoljuk bele őket. Viszont rendelkezésre áll a FIT-elemző szoftver,³ amit az iskolák elérnek, tehát ha ők akarják, ki tudják számolni az átlagukat úgy is, hogy beleveszik az SNI-s tanulókat is. Szóba került, hogy kaphatnának külön kérdéssort, ha áttérünk a digitális mérésre, így jobban lehetne támogatni őket. Ez azért is összetett kérdés, mert nem tudhatjuk, milyen segítséget kapnak ténylegesen a teszt megírása közben, és fontos szem előtt tartani, hogy hitelesek legyenek a visszajelzéseink, célunk a munkaerőpiaci sikeresség előrejelzése is lenne.

Hogyan működik a feladatfejlesztés folyamata? Mennyiben befolyásolja azt a digitális átállás?

Van egy tartalmi keretünk, amelyről a beszélgetés elején volt is már szó. Májusban van a mérési időszak,

és mi két évvel az adott mérés előtt, szeptemberben elkezdjük megírni a feladatokat. Igyekszünk megoldani 1000-1000 tesztkérdést mérési területenként. Ezt képzett feladatírók készítik, koordinátorok segítségével csiszolják őket, és amikor eldöntöttük, hogy melyik feladatokat akarjuk használni, akkor lektoráltatjuk őket, füzetekbe rendezzük, és májusban egy körülbelül 12.000 fős mintán kipróbáljuk. Statisztikusok kiszámolják, hogy melyik feladat mennyire nehéz, van-e olyan feladat, ami nem működik jól. Vizsgálják azt is, hogy az egyes feladatok és a teljes teszt között milyen összefüggések vannak. Mert ha azt látjuk, hogy azok a gyerekek, akik a teljes tesztet jól megoldották, de egy bizonyos feladatot elrontanak, akkor a feladatban van a hiba. Ezeknek a tapasztalatoknak a mentén válogatjuk ki a következő év főmérését. Jelenleg zajlik a digitális mérések lebonyolítására alkalmas weboldal, a **tehetsekapu.hu** továbbfejlesztése, megvoltak az első digitális próbaméréseink novemberben természettudományból és médiaműveltségből. Lassan terjeszkedünk ebben az évben, májusban lesz szövegértés és matematika, illetve idegen nyelvből is lesz próbamérés, szintén digitálisan.

Ehhez van megfelelő apparátus az iskolákban?

Mi nemcsak a saját, magyar fejlesztésű méréseinkkel dolgozunk, hanem nemzetköziesekkel is. A nemzetközi mérések között már 2009-ben is volt olyan, amit részlegesen digitálisan kellett lebonyolítani, illetve 2015 óta három nagy nemzetközi mérés is képernyőkön zajlott. Ezeket gond nélkül le tudtuk bonyolítani, de itt az a könnyebbség, hogy ezek mintaalapú mérések, és sokkal hosszabb a mérési időszak, azaz nem az egész ország összes hatodikosát kell egyszerre leültetni számítógépek elé. Most kezdtek el felmérni, hogy hogyan állnak az iskolák, keressük a különböző módokat, amelyekkel gördülékenyebbé tehetjük a folyamatot.

³ https://www.kir.hu/okmfit_elemzes/

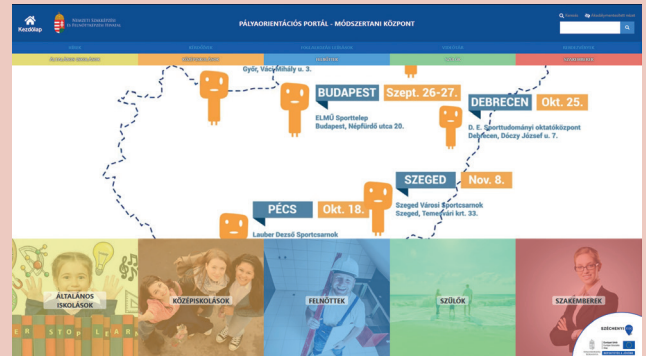
Pályaválasztást segítő oldalak

Összeállította: Dallman Kristóf, Indri Dániel Janisz, Németh Gábor

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal – Pályaorientációs Portál

<https://palyaorientacio.nive.hu/>

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) által működtetett Pályaorientációs Portálon az általános iskolásoktól kezdve a szülőkön át egészen a karriertanácsadással foglalkozó szakemberekig, mindenki találhat számára hasznos tartalmat. A közneveléssel, szakképzéssel és pályaorientációval foglalkozó naprakész hírfolyam mellett a portálra látogatók kérdőívek, ágazatok szerint rendezett képzésleírások, pályaválasztást segítő kérdőívek között böngészhetnek. Az oldal videótárában a Kereskedelmi és Iparkamarák által készített, a különféle szakmákat, karrierlehetőségeket bemutató rövidfilmek és előadások tekinthetők meg.

Új Nemzedék Plusz – Bázisiskolai Program – Életpálya foglalkozástervek középiskolásoknak

<http://bip.ujnemzedek.hu/foglalkozastervek/>

A weboldalon található foglalkozásgyűjtemény a Bázisiskolai Program *Életpálya-építés támogatása* programelemének kompetenciafejlesztő foglalkozásaihoz készült. Az itt ajánlott foglalkozástervekkel a készítőik igyekeznek biztonságos alapokat nyújtani a féléves, éves kompetenciafejlesztési folyamat megtervezéséhez, illetve mintát és forrást adni az önálló foglalkozástervezéshez. Az anyag elsősorban 9–13. évfolyamon tanuló középiskolásoknak szól, a 6 osztályos gimnáziumokra tekintettel, a fiatalabb korosztálynak készült modulok a hetedik és nyolcadik évfolyamokon is használhatók. A feldolgozott témák a Bázisiskolai Program tanártovábbképzésének tematikus rendszerét követik.

A foglalkozástervek témái:

- Önismeret – Munkához kapcsolódó önismereti jellemzők feltárása
- A kulcskompetenciák fejlesztése
- Pályaismeret
- Ismerkedés a munkaerőpiaci lehetőségekkel
- Döntési alternatívák, döntési folyamatok
- Cselekvési tervek

Ilyen vagyok	Ilyen vagyok. Mi legyek?	Önbizalom-erősítés	Megküzdési módok
Önismeret 14-16 éves	Önismeret 14-16 éves	Önismeret 17-20 éves	Önismeret 17-20 éves
Kommunikáció kulcskompetenciák 14-16 éves	Hogyan tanuljunk? kulcskompetenciák 14-16 éves	Együttműködés kulcskompetenciák 17-20 éves	Reflektív szövegfeldolgozás kritikai kulcskompetenciák 17-20 éves
Ki vagyok én? Szerepjátékok pályaismeret 14-16 éves	Értékek és szabályok pályaismeret 14-16 éves	Mi terem a pályafán? pályaismeret 17-20 éves	Igazítsd az irányítód pályaismeret 17-20 éves
Szakmai iránytű ismerkedés a munkaerő-piaci lehetőségekkel 14-16 éves	Álom munka ismerkedés a munkaerő-piaci lehetőségekkel 14-16 éves	Reflektorban a munka világa ismerkedés a munkaerő-piaci lehetőségekkel 17-20 éves	Hogyan adjuk el magunkat? ismerkedés a munkaerő-piaci lehetőségekkel 17-20 éves
Döntési konfliktusok 1. döntési alternatívák, döntési folyamatok 14-16 éves	Döntési konfliktusok 2. döntési alternatívák, döntési folyamatok 14-16 éves	Állást keresek 1. döntési alternatívák, döntési folyamatok 17-20 éves	Állást keresek 2. döntési alternatívák, döntési folyamatok 17-20 éves
Cselekvési terv 1. cselekvési tervek 14-16 éves	Cselekvési terv 2. cselekvési tervek 14-16 éves	Lépésről lépésre cselekvési tervek 17-20 éves	Tükröm-tükröm cselekvési tervek 17-20 éves

Adminisztratív Adatbázisok Egyesítése
DPR AAE pályaelemzési támogatás modul
Felsőoktatási Pályakövetés
Felsőoktatási kutatás
Jelölt hallgatói kutatás
Továbbak

ADMINISZTRATÍV ADATBÁZISOK EGYESÍTÉSE
Az egyesített adatbázisokból kivontak a legfontosabb adatok, amelyek a munkaadók, a munkavállalók, a munkaadók állásajánlatainak és a munkaadók közötti kapcsolatok elemzéséhez szükségesek.

DPR AAE PÁLYAELEMZÉSI TÁMOGATÓ MODUL
Pályaelemzési, képzési-orientációs, felvételi-orientációs, pályaválasztási és szakmai tanácsadói modulok egyaránt támogatják a pályaválasztást és a munkaadók közötti kapcsolatok elemzését.

FELSŐOKTATÁSI PÁLYAKÖVETÉS (INFORMATIKA)
Milyen lehet az informatikus hallgatók és a képzési megvalósítás közötti kapcsolat? Számított-e a tanulmányok megkezdése előtt az informatikus hallgatók a képzési megvalósításra vonatkozóan? Számított-e a tanulmányok megkezdése előtt az informatikus hallgatók a képzési megvalósításra vonatkozóan?

FRISSDIPLOMÁS KUTATÁS
Felsőoktatási munkaadók helyzete a végzők között egy évvel az elvégzés után.

AKTÍV HALLGATÓI KUTATÁS
Jelölt hallgatók tanulmányai, tanulási-munkai, képzési-orientációs tevékenységei.

EUROSTUDENT KUTATÁS
A felsőoktatási tanulmányok során a hallgatók tanulási- és munkai tevékenységei, a képzési megvalósításra vonatkozóan.

OKTATÁSI HIVATAL
Adatbázisok: Jogi nyilatkozat | Impresszum | Kapcsolat | DPR szoftver
ÉRTÉK ÉS MINŐSÉG NAGYDOKTORI DIGITÁLIS KÖZPONT 2016

Diplomán túl

<https://www.diplomantul.hu/>

A *Diplomán túl* portálon az Oktatási Hivatal felsőoktatási elemzései kutatásai érhetők el. Az oldalon hat kutatási adatbázis tartalmai között böngészhetünk. Az adatbázisok a felsőoktatási pályakövetés témájában nyújtanak hasznos segítséget mind a pályaválasztás előtt állók, mind pedig a pályaelemzési tevékenységben részt vevő szakemberek részére. A *Diplomán Túl Pályakövetési Rendszer* – melyről részletesebben lap-számunk 22. oldalán olvashatnak – különböző moduljai mellett a portálon böngészhető a 2016-ban készült *EUROSTUDENT* felmérés eredménye is.

Nemzeti Pályainformációs Központ

<http://www.npk.hu/>

A jelenleg harmincnégy országban működő *Euroguidance* hálózat fő célkitűzése az európaiság, az európai dimenzió terjesztése a pályatanácsadásban, valamint információ nyújtása tanácsadással és tanulási mobilitással kapcsolatban. A Nemzeti Pályainformációs Központ portálján az érdeklődők különféle, hazai és Európai Unió perspektívájú anyagok között böngészhetnek. A tartalmak között letölthető és szabadon felhasználható pályaelemzési társasjátékot, mobilitással és pályaelemzéssel kapcsolatos kiadványokat, továbbá pályaelemzési joggyakorlat-gyűjteményt is találhatunk.

Tanulás Európában
Közvetítőink
Hírek
Rólunk
Kapcsolat
HU EN

TANULÁS EURÓPÁBAN

ORSZÁGOK
HASZNOS LINKEK
MOBILITÁSI HÁLÓZATOK

TÁMOGATÁS

Euroguidance Pályatanácsadási Díj
Tanácsadás Magyarországon
Tanácsadás Európában
Pályaelemzési társasjáték
Hatóerő-orientáció
Jó gyakorlatok

Magyar Munkaerőpiaci Prognózis (MMPP)

<https://mmp.hu/>

A Magyar Munkaerőpiaci Prognózis az Innovációs és Technológiai Minisztérium és jogelődjei támogatásával működő, a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) által kidolgozott és fejlesztett online lekérdeztet biztositó adattár. Az MMPP célja, hogy empirikus vállalati adatfelvételek eredményeit felhasználva tájékoztató adatokat nyújtson a munkavállalóknak, munkát keresőknek, munkaadóknak és képző intézményeknek a vállalkozások várható munkaerőigényéről, és segítse az elemzőket a munkaerőpiac elemzésében. A portál készítői az álláskeresőket, a pályaelemzési, a munkaerő-gazdálkodással kapcsolatos döntések, valamint a képzési programok megtervezéséhez kívánnak segítséget nyújtani a várható munkaerő-kereslettel és foglalkoztatással kapcsolatos vállalati vélemények és várakozások összesített adatainak hozzáférhetővé tételével.

MMPP Magyar Munkaerőpiaci Prognózis

Kezdőlap • Az MMPP-ről • Elemzés • Letöltések • Súgó

EREDMÉNYEK LETÖLTÉSE (xlsx) NYOMTATHATÓ VERZIÓ UJ ELEMZÉS INDÍTÁSA

Szűrők: Válassz címkéket, Válassz nézeteket

A CÉGEK ALAPVETŐI JELELMŐI

ÉV

REGIÓ

LETSZÁMKATEGÓRIÁK

GAZDASÁGI ÁGAZAT (ÖT KATEGÓRIA)

KÜLFÖLDI TULAJDONHÁRDYARÁNY (HÁROM KATEGÓRIA)

ÉPÍTŐIPAR

GAZDASÁGI ÁGAZAT (15 KATEGÓRIA)

ÜZLETI HELYZET

IRÉNYBEG IRÉLETI HELYZET

VÁRHATÓ ÜZLETI HELYZET

BERUHÁZÁSI AKTIVITÁS VÁRHATÓ ALAKULÁSA: JO

TERVEZÉSI FORGALOM VÁRHATÓ SZINTJE: JÖVŐ ÉV

KARRIERTÁRSADÉK

LETSZÁMGAZDÁLKODÁS

STATISZTIKAI ÁLLOMÁNYI LETSZÁM

LETSZÁM ELŐZŐ ÉV FŐ

VÁRHATÓ LETSZÁM: FŐ

FIZIKAI FOGLALKOZÁSOK SZÁMA AZ ELŐZŐ ÉV FŐ

Szűrő: Szűkítések

Keresztítélet: Év * GAZDASÁGI ÁGAZAT (ÖT KATEGÓRIA)

ÉV	#NŐLLA	Gazdasági ágazat (öt kategória)				Teljes
		Műgyártás	Építőipar	Kereskedelem	Szolgáltatások	
2007	0	343	1790	648	1607	2452
2008	0	325	2086	714	1469	2592
2009	0	349	2053	763	1559	2425
2010	0	415	2168	803	1653	2073
2011	0	484	2388	730	1586	1946
2012	0	474	2294	741	1511	1762
2013	0	472	2329	771	1589	1852
2014	0	493	2314	715	1596	1938
2015	0	433	2192	811	1617	1965
2016	0	460	2291	769	1582	1625
2017	0	461	2229	805	1595	1631
2018	0	257	1833	380	826	1087
2019	2	367	2360	661	1513	1854
2020	0	351	2283	637	1386	1890
Teljes	2	5684	30610	9948	21089	27092

Impresszum • Súgó • Kapcsolat

developed by ratiocube

Határokon átívelő összefogás a Kárpát-medencei közoktatás állapotának felméréseért

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet (NSKI) nyolc évvel ezelőtti alapítása óta számos különböző formában segíti az anyaországi és a határokon túl élő magyarság kapcsolatának megerősítését. Ezek közé tartozott a 2017 és 2019 között Az oktatási struktúrák Kárpát-medencei makroregionális együttműködését támogató kutatások elnevezésű európai uniós projekt is. A projekt során megvalósított kutatásokról, a Kárpát-medencei magyar tanárszövetségek munkájáról **Bali János** kutatási, stratégiai és koordinációs igazgató, **Szabó Balázs** osztályvezető, a projekt szakmai vezetője és **Szigeti Anita** projektmenedzser számolt be lapunknak.

Szöveg: **Dallman Kristóf**

Milyen feladatokat lát el a Nemzetstratégiai Kutatóintézet?

Bali János: A Nemzetstratégiai Kutatóintézetet 2012 év végén a Magyar Kormány hívta életre. Az alapító okiratunk széleskörűen fogalmazta meg a feladatunkat: célunk a határon átívelő nemzetegyesítés, valamint a magyarsággal kapcsolatos vizsgálatok, felmérések készítése. Kutatóintézetként a legfontosabb dolgunk a tudományos kutatás és az adatok feltárása. Ide sorolható a Kárpát-haza elnevezésű statisztikai rendszerünk, melynek adatai a honlapunkon elérhetőek.¹ Olyan nemzetstratégiai kérdésekben végzünk kutatást, mint például az oktatás vagy az ifjúság helyzete, hiszen a felnövekvő generációk lesznek nemsokára döntési helyzetben a magyarságot érintő kérdésekben. Korábban sokan összekeverték minket a – szintén a Miniszterelnökség alá tartozó – Nemzetpolitikai Kutatóintézettel, ahol sokkal direktebb és talán kevésbé átfogó módon, elsődlegesen a jogvédelem oldaláról foglalkoznak a nemzetegyesítés programjával. A tudományok területén Kárpát-medencei hálózatokat hozunk létre, a művészetek területén Kárpát-haza Galériát működtetünk. Az említettek mellett a kulturális és a sportegyttműködésekben, illetve számos egyéb területen igyekszünk megerősíteni a külföldi magyarságot, illetve megkíséréljük összekötni ezeket a szálakat az anyaországgal.

Külhonban nagy probléma az asszimiláció, ezért közoktatási programokat is elindítottunk – ilyen például a „Magyar gyermek magyar iskolába” program Erdélyben, melynek keretében azoknak a szórványterületeken élő magyar gyermekeknek segítünk, akik az általános iskolát követően nem tudnának magyar nyelvű középiskolában továbbtanulni a lakóhelyük környékén. Számukra több helyen – például Székelyföldön, Székelyudvarhelyen – kínálunk továbbtanulási lehetőséget, ahol négy éven keresztül bentlakásos módon, magyarul folytathat-

¹ <http://nski.hu/karpat-haza-statisztikak.html>

ják a tanulmányaikat, miközben erősödik a nemzeti önazonosságtudatuk is. Erdélyben problémát jelent az is, hogy az érettségi románul zajlik, ezért a román nyelv és irodalom, valamint a matematika tantárgyak általában kifognak a székelyföldi fiatalokon: nagyon alacsony a sikeres érettségizők számaránya a magyar fiatalok körében. Ennek javítása érdekében érettségi előkészítő programot indítottunk román nyelven mintaprogramként, ami sikeresnek bizonyult. Célunk, hogy távolabbi országokban, a diaszpórában élő magyar fiatalokat is elérjük. A tavalyi évben nyelvészekkel és pedagógusokkal kezdtünk fejleszteni egy magyar mint idegen nyelv multimédiás, interaktív programot. A hosszú távú célunk, hogy a világon bármely magyarul tanulni vágyó fiatal ingyenesen, online megtehesse azt.

Szigeti Anita: A 2014–2020-as uniós fejlesztési időszakban intézetünk kezdeményezte a magyarországi támogatások kiterjesztését a határon túli területekre. Ennek köszönhetően a most lezárt pályázati ciklusban két Kárpát-medencei kitekintésű pályázati felhívás is megjelent. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet mindkét felhívás megvalósulásához egy-egy makroregionális kutatási projekttel járult hozzá. Az egyik a jelen interjúban is tárgyalt EFOP 3.10.1-es projektünk, a másik pedig egy EFOP 1.12-1-es, amely alapvetően egészségügygel, ifjúságkutatással, közösségfejlesztéssel és társadalmi felzárkóztatással foglalkozó tematikus együttműködések alapozott meg.

A szóban forgó európai uniós projekt kiindulópontját az az előfeltevés adta, hogy a külhoni és az anyaországi magyarság közti kapcsolatok hatással vannak a magyarországi társadalmi és gazdasági viszonyokra. Milyen kapcsolatokat azonosított a projekt a külhoni, illetve anyaországi oktatás tekintetében?

Szabó Balázs: Ebben a tekintetben elsősorban a tanárok és a diákok határon átnyúló mozgására, vándorlására szükséges gondolnunk. Ez a mozgás jelenleg még többségében egyirányú, a határon túlról érkeznek nagyobb számban Magyarországra. A mozgás leginkább a felsőoktatást érinti, a szférában több ezer fős nagyszámrendről beszélhetünk, de az utóbbi években – leginkább a határmenti térségekben – a középiskolák terén is erősödni látszik ez a folyamat. Fordított irányba kisebb számban ugyan, de szintén van vándorlás: Magyarországról elsősorban Ausztriába, Szlovéniába, illetve Szlovákiába járnak át tanulni a közoktatásba. Egy korábbi kutatásunk eredményei alapján a magyarországi tanártársadalom körülbelül csaknem öt százalékát határon túlról érkezett pedagógusok alkotják. Szintén a határon átívelő kapcsolatok közé lehet sorolni – az általunk is támogatott – Kárpát-medencei szintű tanulmányi versenyeket is. Fontos megemlíteni a közös, Kárpát-medencei tananyagokat is, amely területen még jelentős feladatok állnak előttünk. Célunk, hogy olyan, nemzetrészekre specializált, de közös Kárpát-medencei tartalmakat is hordozó tananyagok jöjjenek létre, amelyek minden magyar tanulóhoz eljutnak. ▶

B. J.: Az NSKI aktívan vesz részt a Balassagyarmaton évente megrendezett *Civitas Fortissima* történelmi vetélkedő szervezésében. Ezen a középiskolásoknak szóló versenyen az anyaországi diákokon kívül nagy számban vesznek részt Felvidékről, Erdélyből, illetve más nemzetrészekből érkező tanulók is.

Az Európai Unió Oktatás és Képzés 2020 stratégiában kiemelt helyen szerepelt a korai iskolaelhagyás arányának 10% alá szorítása. Az NSKI beszámolója alapján 2017-ben 9–18%-os arányban volt jellemző a korai iskolaelhagyás aránya a Kárpát-medence egyes országaiban. Milyen tényezőket azonosítottak a korai iskolaelhagyás okainak feltárása során?

Sz. B.: A projekt hét fő tevékenységéből kettő is a végzettség nélküli iskolaelhagyás témájával foglalkozott. Az egyik kutatási tevékenység a téma nemzetközi szakirodalmát tárta fel és összesítette, a másik során pedig mi magunk végeztünk felméréseket, interjúkat Magyarországon és az országhatárokon túl is. Azt láttuk, hogy a problémák Kárpát-medence-szerte hasonlóak voltak. A végzettség nélküli iskolaelhagyás esetében az iskola és az oktatás minősége csak egy a sok tényező közül. Legalább ugyanilyen fontos a családi háttér, a szociokulturális környezet. Éppen ezért a problémahalmazt csak komplex módszerekkel lehet kezelni. Egyrészt a tanárokat is fel kell készíteni a lemorzsolódás elleni küzdelemre, de nagyon fontos, hogy a tanár ne maradjon egyedül a problémával, hanem legyen

mellette pedagógiai asszisztenciát ellátó személyzet, illetve a lemaradó gyerekekkel foglalkozó szakember is. Azokban az országokban, ahol sikerült elérni a meghatározott célt, egy-egy osztály munkáját két tanár és egy pedagógiai asszisztens segíti.

Az uniós stratégia az Európai Unió egészére vetítve határozta meg a 10%-os célt, de minden tagállam a saját kiindulási állapotához mérten tűzhetett ki célokat. A jelenleg elérhető 2019-es adatok alapján a Kárpát-medence minden országában javulás figyelhető meg, de a célokat nem mindenhol sikerült elérni. Ezek közé tartozik Magyarország is, 2016-ban 12,3%-nál álltunk, ez a szám 2019-re ugyan 11,8%-ra csökkent, de a 10%-os céltől még ez is elmarad. Ausztriában sikerült elérni a kitűzött 9,5%-os célt, sőt 2019-re 7,8%-ra csökkent a végzettség nélküli iskolaelhagyás aránya. Romániában a legrosszabb a helyzet, 11% volt a cél, és még mindig 15% felett állnak. Szlovákiában sem sikerült elérni a 6%-os célt, az utolsó mért adat szerint jelenleg 8,3%-on áll a lemorzsolódás. Horvátországban 4% volt a cél és ott sikerült is elérni, 3,8%-ot mutatott a 2019-es statisztika, ahogy Szlovéniában is sikerült az 5%-os küszöb alá csökkenteni az arányt. Arra nincs konkrét adatunk, hogy az országos arányszámokon belül a magyar nyelvű képzésben hogyan alakul ez az arány, de a felméréseink azt mutatták, hogy nincs nagy különbség a magyar és a többségi nyelven tanuló iskolák lemorzsolódási adataiban. Természetesen, ha valaki nem a saját anyanyelvén tanul, arányaiban sokkal magasabb lehet a lemorzsolódás esélye.

Milyen a külhoni pedagógusszövetségek kapcsolata egymással? Miben tudta segíteni a projekt ezen szervezetek koordinált működését?

Sz. B.: Úgy gondolom, alapvetően nagyon jó kapcsolat van az egyes pedagógusszövetségek között, és ezt a projekt keretében sikerült még inkább megerősíteni. A projekt során a pedagógusszövetségek szorosan együttműködtek, rendszeresek voltak azok a találkozók, melyek során a szövetségek elnökeit sikerült egy asztalhoz ültetni, s ennek eredményeképpen egy Kárpát-medencei közös oktatási javaslatcsomagot megfogalmazni.

B. J.: A pedagógusszövetségeknek nagy szerepe van abban, hogy el tudjunk jutni a külhoni iskolákhoz, tanárokhoz. Ez az együttműködés már a projekt során kialakult, de most a koronavírus-járvány kapcsán is több esetben kerestük meg őket a felméréseinkkel.

Minden nemzetrészt más. Erdélyben a legnagyobb a külhoni magyar pedagógusegyesület, taglétszámot és hatáskört tekintve is. A Vajdaságban egymás mellett kettő működik. Az ausztriai magyar pedagógusok egyesületével nagyon aktív a kapcsolatunk. 2020 tavaszán is kiutazni készültünk két kollégámmal zsűrizni egy általuk szervezett versmondó versenyre, azonban ez a pandémia miatt csak online formában valósulhatott meg. Kárpátalja speciális terület a nemzetrészek között, ott kiemelten fontos a pedagógusegyesület tevékenysége. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnöke *Orosz Ildikó*, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai

Magyar Főiskola tavaly tavasszal leköszönt rektora, aki az egyik legfontosabb és legbefolyásosabb kárpátaljai magyar kultúra- és politikaszervező egyéniség.

Milyen témák szerepeltek a projekt keretében, a pedagógusszövetségekkel közösen megfogalmazott javaslatcsomagban?

Sz. B.: A javaslatcsomag összeállítása a projekt egyik kimeneti követelménye volt. Körülbelül nyolcvan javaslatot fogalmaztunk meg, melyeket a Kárpát-medencei pedagógusszövetségek is jóváhagytak. A javaslatokat online formában is elérhetővé tettük.² Többek között a Kárpát-medencei egységes tananyagok fejlesztését, versenyek szervezését, pedagógiai módszertani központok felállítását és a magyar nyelvű pedagógus-szakigazgatók és gyógypedagógiai szolgáltatások kiterjesztését javasoltuk a szakpolitikai döntéshozóknak.

A külhoni-anyaországi oktatási kapcsolatok egyik peremfeltétele a határ menti átjárhatóság biztosítása. Milyen eredményeket ért el a Kutatóintézet ezen a területen?

B. J.: A minden évben Hajdúszoboszlón megrendezett Országos Közoktatási Szakértői Konferenciát, melyen évente több száz határon túli magyar pedagógus vesz részt, 2014 óta támogatjuk. Nem véletlen, hogy 2019 novemberében – a mi gesztorálásunk mellett – a konferencián írtak alá közös nyilatkozatot a külhoni pedagógusszövetségek.

Sz. B.: A szóban forgó projekt kutatási projekt volt, ezért elsősorban kutatási eredményeink vannak. Becsléseink szerint néhány ezer főre tehető a határon átjáró iskolások száma. Szerbiából sokan járnak át a szegedi iskolákba a vélt vagy valós magasabb oktatási színvonal miatt; a határmenti partiumi falvakból elsősorban Debrecenbe járnak át a szélesebb iskolaválaszték miatt, illetve Pozsony környékén lehet még egy nagy, határon átnyúló agglomerációs térséget azonosítani. Rajkára, illetve Mosonmagyaróvár környékére pedig nagyon sok szlovák család költözik át, miközben a gyerekek egy része visszajár a szlovák iskolákba.

Milyen hosszú távú hatása lehet a projekt keretében elvégzett kutatásoknak, felméréseknek?

Sz. B.: Elsősorban a benyújtott szakpolitikai javaslatok megvalósulása lenne nagy eredmény. A projekttel párhuzamosan rengeteg alapkutatást is végeztünk, ami jó kiindulópontja lehet a további alkalmazott kutatásoknak. Érdekes lenne például egy kutatás keretében megvizsgálni, hogy a koronavírus-járvány miatti lezárások hogyan befolyásolták a határokon átnyúló oktatási célú mozgásokat.

B. J.: Vannak olyan javaslataink, amik már megvalósultak: ilyen például a diaszpóra-ösztöndíjprogram³ és annak középiskolásokra történő kiterjesztése, illetve az, hogy az idei tanévtől kezdve egy huszonöt fős diaszpóra-osztály indult el egy sátoraljaújhelyi iskolában. Kutatási háttérintézményként örülünk, ha egy-egy javaslatunkat a szakpolitika felkarolja, akkor is, ha a megvalósításban nem vagyunk szereplők, ha aztán már konkrétan el sem hangzik az NSKI neve.

² http://nski.hu/admin/data/file/20201130/szakpolitikai-ajanlasok_nski_2020.pdf

³ <https://diasporascholarship.hu/?lang=hu>

Köznevelési pályaorientációs mérések az Oktatási Hivatalban

Egy sikeres életpálya elengedhetetlen feltétele, hogy az egyén képes legyen számára megfelelő továbbtanulási irányt választani. A hazai oktatási párbeszédben az utóbbi években egyre fontosabbá vált a pályaorientációs kompetenciák mérésének lehetősége, ezért a témában több párhuzamos kezdeményezés is kibontakozott. A tavaly ősszel megrendezett Országos pályaorientációs vizsgálatot (OPM) és az Oktatási Hivatalban készülő Pályaorientációs mérő- és támogatóeszköz (POM) munkálatait **Ütőné dr. Visi Judit**, az EFOP-3.2.13 pályaorientációs fejlesztéssel foglalkozó projekt szakmai vezetője mutatta be.

Szöveg: Dallman Kristóf

A jelenleg is tartó tanév elején, 2020 szeptembere és októbere között zajlott a nyolcadik osztályos diákok pályaválasztását és továbbtanulását megalapozó személyes tanulói kompetenciák vizsgálata. Mesélne nekünk a vizsgálat háttéréről és annak céljairól?

A kormányzat határozott szándékként jelentős mértékben megerősítik az iskolai pályaorientációt és ennek első intézkedéseként a nemzeti köznevelési törvény módosítására is sor került. A módosítás a nyolcadik osztályos tanulók körében kötelező jelleggel írta elő 2020 szeptemberétől a pályaorientációs vizsgálaton való részvételt. A törvénymódosítás alapja, hogy az elmúlt öt évben egyre inkább megerősödtek a pályaorientáció fontosságát hangsúlyozó szakpolitikai vélemények. Egyre többet lehet hallani a lemorzsolódás csökkenésének szükségességéről, arról, hogy mennyire fontos, hogy a tanulók megtalálják a számukra megfelelő továbbtanulási utat, hogy olyan továbbtanulási irányt válasszanak, ahol meg tudják állni a helyüket, és ennek következtében a lemorzsolódásuk is csekély lesz. Ennek szükségességét felismerve fogadta el az Országgyűlés a benyújtott törvényjavaslatot.

A törvényi szabályozás következményeképpen a 2020/21-es tanévben kísérleti jelleggel már végre kellett hajtani a nyolcadik évfolyamosok esetében a vizsgálatot. A tanév rendjéről szóló rendeletben a vizsgálat idejét a 2020. év őszi időszakában, szeptember 21-től október 12-ig határozták meg, azt az Oktatási Hivatal készítette elő és bonyolította le. A mérés célja a tájékoztatás, a támogatás. Részen a tanulóknak tart egy tükröt arról, hogy milyennek látják saját magukat, másrészt pedig – az önértékelésük eredményeképpen – egy ágazati ajánlást is kapnak a kitöltő tanulók arról, hogy milyen továbbtanulási irányokba érdemes elindulniuk a visszajelzés alapján. Cél volt az is, hogy ezen túlmenően ismereteket, információkat adjunk, hiszen az eszköznek az Oktatási Hivatal által üzemeltetett visszajelző felületén keresztül el lehetett jutni pályaleírásokhoz, képzési helyek megismeréséhez, ezért nemcsak a tanulók számára lehetett ez fontos, hanem a szülők és a pedagógusok számára is. Reményeink szerint azt is felismerhette valaki, ha pályaválasztási szakemberhez kell fordulnia, aki segíthet neki ebben a fontos élethelyzetben.

Voltak előzményei az Országos pályorientációs vizsgálatnak Magyarországon? Milyen felismerések, előfeltevések hívták életre az OPM-et?

Ilyen átfogó, egy egész korosztályra kialakított vizsgálat nem zajlott még. Természetesen volt, és van is lehetőség többféle pályorientációs mérőeszköz kipróbálására, hiszen különböző portálokon most is elérhetőek olyan önismeretre alapozó, érdeklődést, személyes tulajdonságokat vizsgáló kérdőívek, amelyek valamiféle segítséget jelenthetnek a pályaválasztás előkészítésében, a pályorientációban, mivel a megalapozott pályaválasztás egy hosszú pályorientációs folyamat eredménye lehet csak. Több mérőeszköz áll a szakemberek rendelkezésére. A hozzájuk forduló gyerekeket kipróbált és bemért mérőeszközökkel már régebben is vizsgálták. Az iskolákban a pályorientációval foglalkozó pedagógusok is használnak esetenként mérőeszközöket, de ezek leginkább nem átfogó, nem országos rendszerben működő vizsgálatok.

Milyen módszerrel zajlott az Országos pályorientációs vizsgálat (OPM)? Akadtak a koronavírus-járvány hatásai által okozott nehézségek a vizsgálat során?

Amikor elindult az OPM tervezése, még senki nem gondolta, hogy egy világjárvány közepette kell megtartanunk a vizsgálatot. Ettől függetlenül már régóta úgy gondoltuk, hogy ezeket a méréseket webes felületeken kell lebonyolítani. Ennek a törekvésnek a fontosságát felerősítette a koronavírus-járvány, de nem ez a helyzet alakította át a vizsgálat módszerét. Azt gondoltuk, hogy ez az őszi közepi időszak megfelelő ahhoz, hogy az év eleji tanévkezdési terheken már minden tanuló túlessen, ugyanakkor még időben van ahhoz, hogy az október-novemberi, pályaválasztást segítő információs rendezvények előtt a gyerekek már átfogóbb képet kapjanak magukról. A célunk egy olyan mérőeszköz kifejlesztése volt, amit akár iskolai keretek között, akár pedig otthon is ki lehet tölteni. Ez az aspektus a járványhelyzet miatt különösen fontossá vált.

A mérőeszköz kitöltésének hosszát szándékosan szabtuk a tanórak hosszához. Egyszerű, könnyen értelmezhető, minden tanuló számára világos kérdéseket, szempontokat fogalmaztunk meg az önértékeléshez. A kérdések összeállításában, a mérőeszközök kifejlesztésében, a pályaválasztásban, pályatanácsadásban kompetens, nagy tapasztalattal és kellő háttérismerettel rendelkező kollégák vettek részt. Ezen kívül természetesen felhasználtuk az eddigi mérési tapasztalatokat is. Nyolcvanhat kérdésre kellett válaszolniuk a tanulóknak, három fokozatú skálán. Két területre fókuszált a mérőeszköz: az érdeklődés és a saját képességek, kompetenciák feltérképezésére. A kérdéssort úgy próbáltuk összeállítani, hogy az arra adott válaszok alapján visszajelzést kaphassanak a tanulók a hozzájuk leginkább illő középfokú továbbtanulási irányokról, beleértve a szakképzést, a gimnáziumi, a szakgimnáziumi továbbtanulási irányokat és az orientációs osztályok ajánlását is.

Milyen kérdésekre kellett válaszolniuk a kérdőívet kitöltő diákoknak?

Vonatkoztak kérdések arra, hogy inkább egyedül, vagy inkább csapatban dolgozik-e az illető. Inkább a természetben, vagy inkább zárt helyen dolgozik? Szívesen végez fizikai tevékenységet, vagy inkább szellemi munkában leli az örömét? Szívesen old-e meg rejtvényeket, logikai feladatokat? Jellemző-e, hogy a rajzait, alkotásait megdicsérik? Érdekl-e az informatika, illetve szívesen szerel-e? Szeret-e a kitöltő idősekkel vagy kisgyerekekkel foglalkozni? Milyen a viszonya az élővilággal? Hogyan tudja beosztani az idejét? Mennyire fogad el döntéseket? Mennyire önálló? A mérőeszköz kérdései sok – a pályaválasztás kapcsán fontos – szempontból vizsgálták a gyerekeket.

A vizsgálatot a kitöltésre jogosult diákok több mint 95%-a elvégezte. Milyen eredménnyel „vizsgázott” az OPM?

A magas kitöltöttség abból is következik, hogy a vizsgálat kötelező volt a nyolcadikosok számára. Magában a mérésben több mint 2400 intézmény, több mint 2600 telephellyel vett részt. Majdnem kilencvenezer tanuló volt, aki az osztálylétszámok alapján jogosult volt a kitöltésre. Ebből gyakorlatilag minden olyan tanuló kitöltötte, akinek ki kellett töltenie, de az SNI-s és a különböző tanulási nehézséggel küzdő tanulók számára természetesen lehetőség volt arra, hogy ne töltsék ki a kérdőíveket. Elenyésző volt azok száma, akik valami egyéb ok miatt maradtak ki. Nagyon megbízhatóan működött a mérés mögött álló informatikai rendszer is.

Nem vagyok arra hivatott, hogy a mérőeszköz sorsát eldöntsem, de megítélésem szerint összességében jól vizsgázott az eszköz. Kaptunk szakmai kérdéseket és észrevételeket, melyeken a fejlesztők elgondolkodtak, valamint végeztek háttérelmzéseket, amelyek alapján a szükséges finomítások is elvégezhetőek. A mérőeszköznek komoly szakmai háttere van, nagy mérési tapasztalattal rendelkező kollégák fejlesztették ki, ennek is köszönhető, hogy a néhány szakmai észrevétel ellenére is elfogadott volt ez a mérőeszköz. Mi kezdetektől azt hangsúlyoztuk, hogy a visszajelzések helyes értelmezése nagyon fontos, hiszen ez egy tájékoztató visszajelzés arról, hogy milyenek ítéljük meg magunkat. A gyerekek az önértékelésük alapján kaptak visszajelzést, amelynek célja a továbbtanulási lehetőségek ajánlása mellett az önismeret elmélyítése, az elgondolkodásra, a további információszerzésre való ösztönzés. Ha a visszajelzéseket így értelmezzük, akkor azok segítetik a tanulókat további döntéseik meghozatalában. Ha ez az eszköz lesz a későbbiekben is a nyolcadikosok pályorientációs mérőeszköze, akkor a mostani vizsgálat során kapott visszajelzéseket vissza kell forgatni a mérőeszközbe. Nem egy és nem két mérés kell még ahhoz, hogy ez valóban mindenki számára, kompromisszumok nélkül elfogadható támogatóeszköz legyen.

Igaz, a mérést még csak első alkalommal végezték el, de lehet bármilyen rendszerszintű megállapítást tenni a nyolcadik osztályos fiatalok pályaeorientációs attitűdjeit illetően?

Az anonimitás fontos szempont volt az eszközzel szemben, ezért annak a tényén kívül, hogy valaki kitöltötte a kérdőívet, nem tároltunk adatokat a gyerekekről, de természetesen az adathalmaz alapján általános tendenciákat meg lehetett fogalmazni, és ennek alapján kirajzolható néhány érdekes dolog. A fiúk az együttműködési, kommunikációs kompetenciájukat tartották a legjobbnak, az olvasás, szövegértési kompetenciájukat is jónak értékelték, hasonlóan a kezűgyesség, térlátás kompetenciáikhoz. A lányok az olvasás, szövegértési területen tartották magukat a legjobbnak. Ők is a kommunikációs, együttműködési képességeket tartották még jónak, illetve náluk az emlékezet, a tanulás, a figyelem került a harmadik helyre. A lányoknál a műszaki érzék, a fiúknál pedig érdekes módon a fizikai erőnlét volt a legkevésbé jónak tartott terület. Az érdeklődési területek vizsgálatánál a fiúk esetében inkább az elemző és tárgyas érdeklődés, a lányoknál inkább a közösségi és vállalkozói típusú érdeklődés volt a jellemzőbb. A pályaeorientáció fontosságára hívja fel a figyelmet, hogy volt lehetőség „nem tudom eldönteni” választ adni. Ez mind a lányok, mind a fiúk körében, függetlenül attól, hogy milyen településtípuson lakik a kitöltő, elég magas volt. Ez felhívja a figyelmet arra, hogy segítségre van szükségük a gyerekeknek az önismeretük fejlesztése téren is. Ez összhangban van azzal is, hogy a visszajelző lapon kapott ágazati ajánlásban viszonylag nagy arányban jelent meg az orientációs osztálytípus. Ezek a tapasztalatok azt sugallják, hogy nagy a bizonytalanság még ebben az életkorban a pályaválasztás, a képzésválasztás területén.

Ezzel párhuzamosan fejlesztenek egy pályaeorientációs mérő- és támogatóeszközt (POM) is. Ez hogyan tudja segíteni a pályaválasztást?

Ez az EFOP-3.2.13 európai uniós projekt keretében zajló pályaeorientációs módszertani fejlesztés, a POM, amely most már egyre szélesebb körben kezd ismertséget szerezni magának és egyre több funkciója elérhető. A célja, hogy két korosztály – az általános iskola 7–8. évfolyamos és a középiskolák 10–13. évfolyamos tanulói számára nyújtson segítséget a pályaeorientációs döntéseik meghozatalában. Ez is egy webalapú mérőeszköz, ami mögött hosszú fejlesztési folyamat és háttérkutatás áll. Az egyértelmű célok közé tartozik az önismeret fejlesztése, a pályaeorientáció támogatása és az információnyújtás. A mérőeszköz sokkal összetettebb, mint az OPM. Több területet mér: személyes tulajdonságokat, érdeklődést, kompetenciát és külön feladatsor méri a matematikai, természettudományi, műszaki és informatikai területek, vagyis az MTMI iránti érdeklődést, éppen ezért a kitöltése is hosszabb időt vesz igénybe. Iskolai és otthoni környezetben is elérhető és kitölthető lesz, és ez az eszköz grafikus és szöveges visszajelzést is ad a kitöltőknek.

A mérőeszköz bonyolult matematikai számítások alapján állítja össze a kitöltő személy komplex profilját, amihez konkrét szakmákat is tud ajánlani. Ez is megkülönbözteti az OPM-től, amely ágazati szintű ajánlásokat adott. A POM rendszer azt is lehetővé teszi, hogy a komplex profil birtokában bárki bármelyik szakmával összevethesse a saját profilját. Az önértékelésen alapuló kérdések mellett az MTMI területen feladatokat kell megoldani, de egy algoritmus segítségével ennek eredményei is összekapcsolódnak a többi területével. Így jön létre az a komplex profil, ami alapján a kitöltő ajánlást kap, illetve megnézheti azt is, hogy bizonyos szakmák hogyan viszonyulnak az ő jelenlegi profiljához. A mérőeszköznek van egy önismeretfejlesztő funkciója is: a kitöltés természetesen anonim, de a kitöltő meghívhat külső személyeket is, akik bizonyos szempontok alapján jellemezhetik kitöltőt, ami így összevethető lesz az önértékelés eredményével.

Milyen további feladatok és teljesítendő célok szerepelnek a projekt célkitűzései között?

Ugyan a projektet május környékén tervezzük lezárni, de a POM egy nagyon érzékeny mérőeszköz, ezért még nagyon sok próbamérést kell elvégeznünk. Nagyon fontos, hogy minél többen kipróbálják és véleményt mondjanak róla. A pedagógusok és diákjaik továbbképzések keretében próbálhatják ki a mérőeszközt, a projekt eredménye pedig májust követően lesz teljesen nyilvános. Ez egy olyan eszköz, amit folyamatosan naprakészen kell tartani, hiszen változnak a gyerekek, és változik a munka világa is. Végezetül szeretném leszögezni, hogy egyik eszköz sem ad kész megoldást a tanulónak, a szülőnek. Ezek egy adott pillanatban, a tanulók által önmagukról kiállított kép alapján megfogalmazott javaslatokkal segítenek, ami abban nagyon hasznos lehet, hogy gondolkodásra ösztönözzön mindenkit. A mérés során megfogalmazott javaslatok hatására el lehet indulni azon az úton, hogy az egyén olyan pályát, iskolát válasszon magának, amit örömmel végez és amiben sikereket tud elérni.

Kulturális ajánló

Összeállította: Németh Gábor

A Magyar Nemzeti Múzeum online foglalkozásai diákoknak

Online tananyag pedagógusoknak digitális tanórákra

Az online tananyagok célja a tanítás és a tanulás segítése. Ezek a tananyagok alkalmasak arra, hogy a tanórába beépítve szemléltetésként szolgáljanak vagy egy-egy tananyagrészt a diákok önállóan dolgozzanak fel. A tematikus anyagok úgy épültek fel, hogy a diákok és a pedagógusok számára is újdonságot nyújtsanak: online játékok, videók, múzeumi kincsek, feladatok, érdekességek is megtalálhatóak.

- **Szent István országa** (thinglink.com/card/1386281295549562882)
- **Királyok, lovagok és kultúra a középkori Magyarországon** (thinglink.com/card/1391371629203816449)
- **A Rákosi-korszak Magyarországon** (thinglink.com/card/1391476430587559937)
- **Kapocs** (thinglink.com/scene/1362022105612288001)
- **Pokol bugyrai... „Málenkij robot” – Kényszermunka a Szovjetunióban** (<https://www.thinglink.com/card/1380608001492123650>)

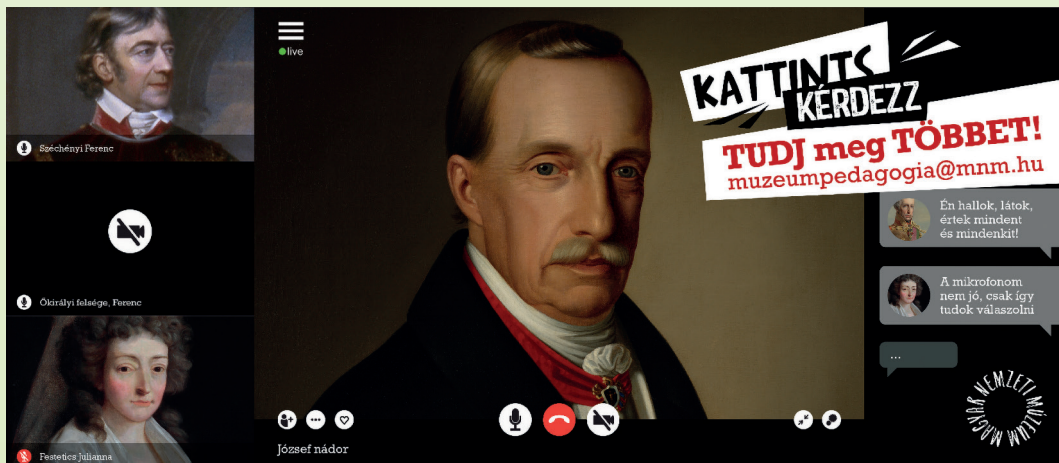
Előre egyeztetett időpontban online múzeumpedagógiai foglalkozás

Iskolai osztályok számára elérhetőek az online múzeumpedagógiai foglalkozások, melyek célja, hogy csoportra szabottan, interaktív módon ismerkedjenek meg egy-egy témával a múzeumpedagógus segítségével. Az órák célja, hogy beszélgetéssel, csoportfeladatokkal élményt és tudást szerezzenek a résztvevők.

- **A Szent István országa** c. online órán az Árpád-kori társadalom, életmód, gazdaság, művészetek kerülnek a középpontba. Ajánlott korosztály: 5–9. évfolyam
- **Királyok, lovagok és kultúra a középkori Magyarországon:** mi történt az Anjou királyok uralkodása alatt? Hogyan virágzott a lovagi kultúra a Magyar Királyságban? Milyen volt az élet a 14–15. században? Milyen volt az élet a középkori városokban, hogyan épültek a várak, milyen veszélyekkel kellett szembenéznie az uralkodónak? Ajánlott korosztály: 6–10. évfolyam
- **A Rákosi-korszak Magyarországon:** a virtuális túra a Magyar Nemzeti Múzeum Állandó történelmi kiállításában kalauzol végig. Az online foglalkozáson megismerhető a Rákosi-korszak egésze: társadalom, gazdaság, ipar. Ajánlott korosztály: 8–12. évfolyam
- **Kapocs:** A Nemzeti Múzeum és a Petőfi Irodalmi Múzeum közösen megvalósuló foglalkozásán az 1848. március 15-i forradalommal ismerkednek meg a résztvevők: virtuálisan látogatják meg a forradalom ikonikus helyszíneit. Ajánlott korosztály: 6–10. évfolyam

Az órák a Zoom felületén zajlanak, a résztvevők meghívót kapnak. Az online órához a ThingLink weboldalt használják fel a múzeumpedagógusok, amely alkalmazáson megtekinthetőek a múzeumi tárlatok. A foglalkozás időtartama 45–60 perc, ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Jelentkezés és bővebb információ: **+36-1-327-7703, +36-1-327-7700/346-os, 262-es, 330-as mellékek vagy muzeumpedagogia@mnm.hu**

Előre egyeztetett időpontban online tárlatvezetések diákoknak

A tárlatvezetések célja, hogy az adott korcsoport igényeit figyelembe véve, csoportra szabottan és interaktívan megismertesse az érdeklődőkkel az adott témát. Az online tárlatvezetés során a résztvevők bepillantást nyernek egy-egy történelmi korszakba, és a tárlatvezető segítséget nyújt abban, hogy az érdeklődők a múzeumi tárgyak segítségével feldolgozzák az adott korszak/korszakok sajátosságait.

Aktuálisan elérhető online tárlatvezetéseink diákcsoportoknak:

TOP10 – Az MNM legjelentősebb műtárgyai

Fedezze fel velünk a koronázási palástot, nézze meg a legszebb aranykincseket vagy vessen egy pillantást a leghíresebb zeneszerzők hangszereire. Ismerkedjen meg gyűjteményünk legkiemelkedőbb darabjaival 1 órában.

A tárlatvezetések a ZOOM alkalmazás felületén zajlanak, amelynek hozzáférési adatait a csoport a program előtt megkapja. A tárlatvezető a ThingLink weboldal segítségével nyújt virtuálisan betekintést az MNM vonatkozó kiállításába.

A tárlatvezetések időtartama ~60 perc. Az online tárlatvezetés diákcsoportoknak ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött!

Jelentkezés és bővebb információ: tarlatv@mnm.hu címen, +36-1-327-7749

Málenkij Robot Emlékhely

Az MNM Málenkij Robot Emlékhelyen található **Pokol bugyrai... „Málenkij robot” – Kényszermunka a Szovjetunióban** c. kiállításához kapcsolódó online tárlatvezetésen a diákok úgy érezhetik, mintha az Emlékhely kamráit járnák végig. A kiállítás a második világháború után tömegesen elhurcolt nők és férfiak számára állít emléket, fényképeken, plakátokon, viszszaemlékezéseken és túlélőktől származó tárgyakon keresztül mutatja be Magyarországon második világháborús végnapjait, a kényszermunkára elhurcoltak keserves mindennapjait és a hazatérés keserű pillanatait.

Ajánlott korosztály: 7-12. évfolyam

A program ingyenes, de regisztrációhoz kötött. További információ és időpontfoglalás: malenkij@mnm.hu, +36 30 701 5223

A Cirko Film és a Rossz versek

A 2011 óta működő Cirko Film független filmforgalmazóként emberi jogi témákra koncentrálnak, illetve magas művészi minőséget képviselő szerzői és szórakoztató filmeket mutat be a magyar mozikban. Az elmúlt évek Arany Pálmát, Arany Medvét és Arany Oroszlánt nyert filmjei közül számos alkotás a Cirko Film révén jutott el a magyar közönséghez. A Cirko Film a magyar filmrendezők alkotásainak terjesztését is fontos feladatának érzi: az elmúlt években többek közt a *VAN valami furcsa és megmagyarázhatatlan*, a *Rossz versek*, a *Férfikor*, a *Viharsarok*, a *Három tánc*, valamint *A torinói ló* című magyar filmet mutatta be.

A 33 éves Merthner Tamás magánélete romokban, mert párizsi ösztöndíját töltő barátnője, Anna éppen most szakított vele. Tamás önsajnálataiban a múltjában kezdi keresni a választ arra, hogy a szerelem valóban csak akkor létezik-e, amikor már gyakorlatilag nincs. Magánéleti problémáinak feldolgozása mellett Tamás az emlékeiből ébred rá a mai társadalom elveszettségére is; ezúton kapunk egy rendkívül szubjektív képet Magyarország jelenéről.

A Kiscelli Múzeum múzeumpedagógiai programjai

A Kiscelli Múzeum múzeumpedagógiai programjainak lényege a műtárgyak és a látogató közti személyes viszony kiépítése: úgy szeretnék megszólítani a hozzájuk érkezőket, hogy a tárgyakban, műalkotásokban, vagy az épület egészében mindenki találjon a saját életére, hétköznapijaira, érdeklődési területére vonatkozó, továbbgondolásra érdemes összefüggéseket. A játékos foglalkozások és interaktív tárlatvezetések célja – a múzeum gyűjteményének és értékeinek megismeretetésén túl – a múlt és a jelen szoros kapcsolatának bemutatása, ezáltal is hangsúlyozva, hogy a múzeum nem egy lezárt időkapzsula, hanem a ma emberét megszólító, érdekes, színes és változatos színtér.

Mi hír a Kiscelli Olümposzán?

Hogy kerülnek a Kiscelli dombtetőre az olümposzi istenek? Kik költöztek oda és mit csinálnak ott? Unatkoznak? Szépítkeznek? Intrikákat szőnek? Ki kinek az ismerőse? Ki milyen eseményen vesz részt? Kit hova nem hívtak meg és ezért milyen ádáz bosszút állt? Ki szeretett bele kibe? Milyen alakban érdemes hódítani, ha a hódítandó lény nem akar elsőre kötélnek állni? És ezekkel a fortélyokkal örök szerelemre lelnek-e a Kiscelli Múzeum ókori görög és római istenei?

A Kiscelli Múzeum gyűjteménye számos mitológiai alakot rejt. Tizenhárom állomást végigjárva látogatják meg őket a foglalkozás résztvevői. Utuk során

megismerik az őket ábrázoló tárgyak történeteit. A séta végén pedig egy közös alkotás keretében gyűjtik össze a hallottakat.

Nyomdázás Kiscellben

A Kiscelli Múzeumban található az a Columbia nyomdagép a Landerer és Heckenast Nyomdából, amin az 1848-as márciusi ifjak a Nemzeti Dalt nyomtatták. Előre egyeztetett workshopokon, szakavatott nyomdász segítségével az érdeklődők maguk is kinyomtatathatják Petőfi Sándor híres versét vagy a *Tizenkét pontot*, de lehet litográfiát vagy akár saját korabeli betűkből összeállított nyomatot is készíteni.

Érdeklődés/jelentkezés/időpontegyeztetés a muzeumpedagogia@kiscellimuzeum.hu címen, vagy a **+36-1-388-8560/113** és **+36 20 232 0143** telefonszámokon.

Kerekasztal Színházi Nevelési Központ: Szélben szállók

Az idei évadban film készült és készül a Kerekasztal néhány előadásából a velük dolgozó stábnak köszönhetően, amely lehetővé teszi, hogy a színházi térhez hasonló, komplex élményben lehessen része az online programokon résztvevőknek.

A Stúdió K Színház és a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ koprodukciójában készült *Szélben szállók* című előadásuk alatt Mirka kalandos életútját követjük nyomon. Elmesélt és elhallgatott történetekről, a képzelet és az igazság valóságtartalmáról, nyitott és zárt kapukról mesélnek közösen. A részt vevő fiatalok a szereplők vezetésével nemcsak megbeszélik a történetet, hanem folyamatosan alakítják az eseményeket.

Jelentkezés és további információ:
kerekasztal@kerekasztalszinhaz.hu; **+36304979207**

A háromarcú Eötvös József

▶ 1813. szeptember 3. – 1871. február 2.

Szöveg: **Mátó Áron** történelem szakos tanárjelölt

Ugyan egyetlen életmű sem szárazható külön – hisz minden mindennel összefügg – mégis, hogy láttassuk báró *Eötvös József* munkásságának sokrétűségét, jelen írás háromfelé szeli az eötvösi egészet.

1. Eötvös mint szépíró

Eötvös József szépírói tevékenysége társadalmi érzékenységgű, politikával átítatott irodalom. Az európai hagyományban a *lírai regény* műfajának egyik utolsó művelője, de a rousseau-i civilizációkritikus áramlat hatásai sem idegenek műveiben. Magyar viszonylatban ő a „*korrajzszerű regény*” stílusának egyik megteremtője. Eszerint karaktereinek sorsa mélyen beágyazott, történelmi-politikai-szociális konfliktusok útkereszteződésében állnak.

A falu jegyzője (1845) – amely talán leghíresebb szépirodalmi alkotása – társadalmi korrajz, melyben Eötvös centralista politikai meggyőződése mellett érvel. A mű bemutatja a kor társadalmi jelenségeit, a kiszolgáltatott néprétegeket, a korrupt bürokráciát; tehát a kor visszás, elmaradott magyar viszonyait. A regény karakterei felemásak; parasztok, de érzés- és gondolatvilágukban szituációidegen, arisztokratikus módon nyilvánulnak meg.

Eötvös másik nagyszabású regénye, a *Magyarország 1514-ben* (1847) – immáron történelmi keretbe foglalva, de – ugyanezt a receptet követi. Eötvös a *Dózsa-féle felkelést* a történelem mézárszékjellegét jól kifejező szimbólumként használja. A lázadók és legyőzöik konfliktusát Eötvös árnyaltan kezeli, nem hirdetve világos erkölcsi győztest. A művet alapos történeti kutatás előzte meg, a történeti rekonstrukció

bámulatosan plasztikus és tudományosan is szabatos. Az Eötvösben munkálkodó sokrétű „aristokratálélek” a szépirodalom terén azonban kárára ment műveinek értékállóságában, ahogy a benne viharzó politikai lendület folyamatosan elhajlította alkotói ívét.

2. Eötvös mint gondolkodó

Szokatlan perspektíva Eötvös József életművét filozófiatörténeti oldalról szemlélni, ám korántsem indokolatlan vállalkozás. Idevonatkozó – saját maga által főműként megjelölt – alkotása *A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra* (1851–54).

Az először németül megjelent mű három „absztrakciós” szférára tagolható: 1. A kortárs politikai történések, gyökerek feltárása – ezzel értelmezve a forradalmak bukásainak tendenciáját. 2. Az első szint alapjául szolgáló szféra a kortárs uralkodói eszmék társadalmi megközelítésű, szociológiai szempontú fogalomelemzése. 3. Végül a tudományfilozófiai szféra, melyben Eötvös

Minorításban maradt első magyar miniszter.

a különböző tudományos megismerési módszereket elemzi és közelíti egymáshoz.

Elmondható, hogy a három szféra nem tud szerves kapcsolatot teremteni egymással, ezáltal a korszak filozófiai hagyományaihoz sem tud csatlakozni. Eklektikussága – a sokrétű, de egy oldal felé sem megfelelően alapos filozófiai tekintet – zavarba ejtő. A kísérlet nem válik be, legalábbis nem annyira, mint *John Stuart Mill* vagy *Alexis de Tocqueville* kísérletei.

3. Eötvös mint politikus

Az eddigiek alapján érezhetjük, hogy Eötvös József életműve mélyen átitatott politikai nedűvel. Ő az egyetlen olyan magyar politikus az 1848-as kormányból, aki a kiegyezés utáni Andrássy-kormányban is megkapta a vallás- és közoktatásügyi – kultuszminiszteri – tárcát. Eötvös 1848-as beiktatása után megkezdte a népoktatás kiszélesítésének polgári programját, de erre valódi lehetősége csak a kiegyezés után nyílt.

Célja nagy ívű vállalkozás: a teljes oktatás átstrukturálása volt. Ebben a leglényegesebb az 1868. évi 38. törvénycikk, más néven a népoktatási törvény megalkotása volt, amely európai viszonylatban is korát megelőzőnek számított. A törvény rendezte a felekezeti és az állami iskolák viszonyát, bevezette az általános iskolakötelezettséget, rendelkezett az oktatás nyelvéről, mindeközben gyakorlatias szemléletű tantárgytematikát alkalmazott. Emellett Eötvös a felsőoktatást is mélységében át kívánta alakítani, új egyetemekkel bővíteni. Tanárképző intézetek felállításáról, új tankönyvek kiadásáról is rendelkezett, valamint az óvodák reformját is tervezte, ám halála megakadályozta ebben. Az sem mellékes, hogy az ő nevéhez köthető lapunk elődjének megalapítása 1868-ban.

Báró Eötvös József fektette le a modern, polgári oktatás szintjeinek alapjait, amit majd később sógora, *Trefort Ágoston* igyekezett beteljesíteni. A francia mintát követő eötvösi hagyomány eredményei csak jóval halála, *1871. február 2-a* után értek be, de kétségtelen, hogy hatásuk elsőrendűen formálta a magyar oktatás arculatát.

A „három Eötvös” karaktere nem mindig tudta kiegészíteni egymást – gyakran éppen egymás szavába vágta. Ennek ellenére – ámbár egy területen sem volt európai szinten meghatározó sziluett – az eötvösi „svédasztal” üdvös alapot kínált, hogy elinduljon rajta a következő szépíró-, gondolkodó- és államférfi-generáció.

Felhasznált irodalom:

Szerb Antal: *Magyar Irodalomtörténet*, Magvető, Bp. 1991. 319–325. o.
Boros Gábor (szerk.): *Filozófia*, Akadémiai kiadó, Bp. 2007.
Pukánszky Béla – Németh András: *Neveléstörténet*, Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Bp. 1996. IX. fejezet

Képek:

Charivari, 1848. augusztus 19.
<https://epa.oszk.hu/01400/01436/00016/pdf/> (2021. 01. 27.)
<https://www.kozterkep.hu/2372/eotvos-jozsef-baro> (2021. 01. 27.)

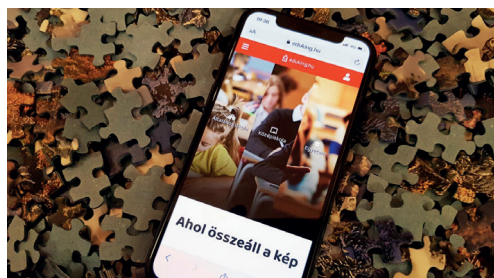
Iránytű

Összeállította: **Németh Gábor**

Oktatóvideós tanulás: új magyar e-learning oldal indul

Mesterségesintelligencia-kurzussal, informatikaérettségi felkészítővel és Python programozás oktatóvideókkal indul Magyarország legújabb e-learning oldala, az **eduking.hu**. A weblap ötletgazdája *Mosóczi András*, akinek a nevéhez már számos sikeres hazai e-learning projekt kapcsolódik, többek közt a hatszoros Év Honlapja-díjas **mateking.hu** is. A középiskolások örömeire ingyenes informatikaérettségi felkészítő anyag is megtalálható a **www.eduking.hu/#/kozepiskola** oldalon, egy másik kurzusban pedig a jelenleg legmenőbb programnyelv, a Python alapjaival ismerkedhetnek meg a diákok, teljesen ingyen. Az egyetemistáknak szánt tananyagok közül az egyik legizgalmasabb a mesterséges intelligenciával foglalkozó kurzus, de ingyenesen elérhető Operációkutatás tananyagokat (**www.eduking.hu/#/courses/operaciokutatas/1**) is találunk az ez iránt érdeklődők.

A weboldalra a következő hónapokban folyamatosan kerülnek fel az újabb és újabb tananyagok informatikai, programozói, valamint különböző természettudományos témákban. Az általános iskolások számára például rendkívül könnyen érthető és játékos fizika-oktatóanyagok készülnek, és a tervek szerint hamarosan ugyanez elérhető lesz kémiából is. Az **eduking.hu**-n a hagyományos videós tutoriókat ugyanis egy kicsit újragondolták a fejlesztők: a honlap egyik egyedisége abban rejlik, hogy a videók lassításával vagy gyorsításával mindenki a maga tempójában tanulhatja meg a tananyagot. (eduking.hu)

Apáczai-ösztöndíjban is részesülhetnek azok a nyolcadikosok, akik szeptembertől technikumban vagy szakképzőben folytatják a tanulmányaikat

Apáczai-ösztöndíjban lehet részesülni amellet is, hogy alapösztöndíjat, vagy később, a duális képzés keretében bért kapnak a fiatalok – közölte az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM). Országszerte több mint kétezer, nehezebb körülmények között élő diák pályázhat sikeresen erre a támogatásra. Az átlagosan havi 32 ezer forintos ösztöndíj megszerzésének egyik feltétele, hogy a nappali tagozatos tanuló legyen eredményes az iskolában, az átlaga haladja meg a 3,5-öt. A szakképzés új lehetőségeiről az Innovatív Képzéstámogatató Központ honlapján, az **ikk.hu**-n lehet további részleteket találni. Az Apáczai-ösztöndíj pályázati felhívása részleteiről a későbbiekben adnak pontos tájékoztatást. (MTI)

Megújulnak az érettségi általános vizsgakövetelményei 2023-tól

Az érettségi vizsgakövetelmények felülvizsgálatával folytatódik a köznevelésben a tartalomszabályozás felülvizsgálata és megújítása. A leglényegesebb, széles körben egyeztetett változás az, hogy a 2020-ban közzétett új kerettantervek módszertani megközelítéséhez illeszkedve több vizsgatárgynál előtérbe kerül a kreativitást és az önálló problémamegoldást igénylő értékelési formák – így például a projektmunka – alkalmazása, egyes vizsgatárgyak struktúrája ennek megfelelően módosul.

Az általános vizsgakövetelmények (a vizsgák célja, formája, időtartama, számonkérési formái) továbbra is az érettségi vizsgaszabályzatról szóló kormányrendeletben jelennek meg, ugyanakkor a részletes vizsgakövetelmények a tavasz folyamán, további egyeztetéseket követően tárcadoku-

mentumként lesznek elérhetőek a minisztérium, illetve az Oktatási Hivatal honlapján. A módosított szabályok felmenő rendszerben lépnek életbe, a 2023/2024-es tanév őszi vizsgaidőszakáig a korábbi vizsgakövetelmények szerint zajlanak majd az érettségi vizsgák, a módosításnak tehát semmilyen hatása nem lesz az idei vizsgákra.

A rendeletmódosítás részeként a Kormány az Oktatási Hivatalt jelölte ki a jelnyelvoktatói névjegyzéket vezető hatóságként, illetve módosulnak a tanügyi eljárásokkal kapcsolatos határidők, ezáltal egyszerűsödik az eljárás. Kedvező változás, hogy a koronavírus-járványra való tekintettel azon pedagógusoknak, akiknek 2022-ben már kötelező lett volna a Pedagógus II. minősítési eljárásban való részvétel, egy évvel kitolódik a minősítés határideje. (EMMI)

Elérhető a Digitális Jólét Szoftver Alapsomag

A koronavírus-járvány minden eddiginél látványosabban mutatott rá, hogy a megfelelő informatikai háttér gyakorlatilag bármely helyzetben, minden korosztály életét megkönnyíti. A kormány a mindennapokban, a munkában és a tanulásban egyre kevésbé nélkülözhető digitális hozzáférés lehetőségét teremti meg az ingyenesen letölthető Digitális Jólét Szoftver Alapsomaggal. A termék felgyorsíthatja a zárt, fizetős programok mellett valós alternatívát jelentő nyílt forráskódú szoftverek elterjesztését is. A Digitális Jólét Szoftver Alapsomag egyszerűen telepíthető és használható operációs rendszer és felhasználói szoftverek együttese, amely nyílt forráskódú megoldásokkal helyettesíti a drága operációs rendszereket és irodai programokat. Böngésző, levelező és multimédia-programokkal felszerelve teszi lehetővé a számítógépes munkavégzést, tanulás és szórakozás mellett a hivatali ügyek elektronikus intézését is.

Az alapsomag kialakításakor a különböző korosztályok eltérő szükségleteit is figyelembe vették. Az idősebbek számára a Digitális Jólét Szoftver Alapsomag egy testreszabott, felhasználóbarát (növelhető betűméretű, speciális ikonokkal ellátott) felhasználói profilt kínál. A gyermekeknek és családoknak fejlesztett fióktípusban az Alapsomag tűzfal beállításaiiban letiltották a gyermekek számára potenciálisan veszélyes oldalakat. A webböngészőben a legfiatalabbak felhasználói igényeit és a szülők elektronikus ügyintézését támo-

gató, hasznos linkgyűjteményt is kialakítottak. A Digitális Jólét Szoftver Alapsomag a www.szoftveralapsomag.hu oldalról tölthető le. (ITM)

Európa a polgárokért záró konferencia

A Tempus Közalapítvány konferenciájának központi témája az *Európa a polgárokért* program egyik kiemelt, valamint a projektek által az elmúlt években leggyakrabban vizsgált prioritásához, az Európa jövőjéről folytatott eszmecserehez kapcsolódik. A meghívott szakértők kerekasztal-beszélgetés során elemzik a témát. Emellett a konferencia célja, hogy a széles közönség számára is bemutassák az *Európa a polgárokért* programban 2014 és 2020. között zajló munkát, megosztva a mások számára is értékes eredményeket és tapasztalatokat. A jó példák megismerését sikeres pályázók előadásai segítik.

Az Európai Unió programja elsősorban önkormányzatok és nonprofit, civil szervezetek számára nyújtott támogatást olyan nemzetközi együttműködések megvalósításához, melyek lehetőséget teremtenek a különböző országokban, különböző körülmények között élő emberek számára a találkozásra, az őket érintő európai uniós kérdések megvitatására és a tapasztalatcserére. A program legfontosabb témái: az Unió értékei, a részvétel és a demokrácia, az interkulturális párbeszéd, az európai jólét (munka, társadalmi kohézió és fenntarthatóság), valamint az EU-politikák hatása a társadalomra. A programban kiemelkedően szerepeltek a hazai önkormányzatok és szervezetek, Magyarország a program legaktívabb pályázói közé tartozott. 2021-től új 7 éves pályázati és költségvetési ciklus indul, amely során az *Európa a polgárokért* program várhatóan egy nagyobb portfóliót magában foglaló alprogramként folytatódik.

A rendezvényen való részvétel díjtalan, de előzetes regisztrációhoz kötött: tka.hu/rendezveny/15235/europa-a-polgarokert-zaro-konferencia

Pályázatok

Összeállította: **Németh Gábor**

Ugrás a jövőbe

Kreatív alkotói pályázat fiataloknak

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) kreatív pályázatot hirdet, amelyre olyan 7–10. osztályos, magyarországi és határon túli tanulókból álló csapatok jelentkezését várják, akik megosztják a jövőről alkotott elképzeléseiket. A cél, hogy megmutassák, csak egy jó gondolat kérdése, és bárkiből lehet designer vagy jövőkutató! Milyen lesz az élet a jövő sulijában? Milyen eszközök segíthetik a jövőben a tanulást és az oktatást? Milyen szakmákban dolgoznak majd az emberek 20 év múlva? Hogyan változik meg környezetünk? És vajon hogyan hat ez majd például a szünidő eltöltésére?

Az alkotások készülhetnek hagyományos, analóg vagy digitális eszközökkel, de akár a kettő ötvöztetésével is. Az első fordulón továbbjutott csapatok saját alkotásaikat egy MOME designeroktató és egy hallgató segítségével fejleszthetik tovább. A pályázóktól azt kéri, hogy mutassák be a jövő világát, tervezzenek tárgyat, alkalmazást, szolgáltatást az alábbi eszközök segítségével:

- hagyományos, analóg: kreatív rajz-festés, kollázs, hajtogatás, makettépítés
- digitális: film, fotósorozat, animáció, gif, digitális kollázs, 3D számítógépes modell, kreatív alkotó applikáció
- a kettő ötvöztetése: 3D nyomtatás, videóhoz, fotóhoz készített díszlet, terepasztal, stb.

Jelentkezés:

2021. február 1. és 28. között, 2–5 főből álló csapatokkal

Pályamunkák feltöltése:

2021. április 25-ig

A pályázat díjazása:

Diákoknak, csapatoknak:

Canon IVY REC akciókamerák

Felnőtt segítőknek:

ingyenes részvétel egy MOME OPEN tanfolyamon a 2021-es évben

További információ, regisztráció:

<https://mome.hu/hu/ugrasajovobe>

Szabad a slam! Mindenkinék

az Eötvös10 slam poetry pályázata

Az Eötvös10 online slam poetry pályázatot hirdet fiataloknak a magyar költészet napja alkalmából.

Elmúltál 14 éves, középiskolás vagy egyetemista vagy, vannak sarkos gondolataid a világról, és szeretsz szerepelni is? Eljött a Te idő! Slammelj bármiről, ami foglalkoztat, vedd fel, és a max. 5 perces videót küldd be március 31-ig az Eötvös10 Szabad a slam! Mindenkinék pályázatára! A videót készítsd el bármilyen formátumban (MPEG4, AVI, FLV, stb.), és töltsd fel valamelyik fájl- vagy videómegosztó (Google Drive, YouTube, stb.) oldalra!

Nevezés és a videó beküldésének határideje: 2021. március 31.

Eredményhirdetés és díjazás a magyar költészet napján, **2021. április 11-én** az Eötvös10 Facebook-oldalán (facebook.com/eotvos10).

Zsűri:

Kemény Zsófi költő, író, forgatókönyvíró, slammer és rapper, *Simon Márton* költő, műfordító és *Molnár Aron* színész. A legjobbak videóit nemcsak megosztják felületeiken, de a járványhelyzet elmúltával élő fellépési lehetőséget biztosítanak számukra, ahol a zsűri tagjai mutatják majd be a fiatal tehetségeket. Az első helyezett Lenovo tablettal, a második és harmadik pedig értékes kortárs könyvcsomagot nyer a fellépési lehetőség mellett.

További információ és jelentkezés:

<https://cutt.ly/mjPPx7s>

SÁRKÁNY BELLA

Karrier

Mire jó a genetika?

Hogy fény derüljön karaktered titkaira.

Ha tehetséged, s vágyaid találkoznak,
akkor jó neked.

Még mindig csak esélyes vagy,
mert látod a célt.

Ha kellő alázattal szolgálod
önnön tehetségedet, sokra viheted.

Kell még hozzá önfegyelem, hogy megóvjon,
ne legyél önhitt soha.

Ez már a garancia?

Nem elég a truváj!

Kell, hogy legyen, ki hisz benned, támogat.

Így megvalósíthatod az álmodat.

Szerencse nem is kell?

A csúcsra feljutni csak szerencsével lehet.

Én miben dönthetek?

Hogy elfogadod-e a segítő kezet.

A VÍZ A LEGJOBB SZOMJOLTÓ!

- ▶ CUKORMENTES
- ▶ NEM KÁROSÍTJA A FOGAKAT
- ▶ NEM HIZLAL

Ha minden nap iszol egy félliteres cukros üdítőt, 1 hónap alatt kb. 1,6 kg cukrot iszol meg!

Havonta minimum 6000 Ft-ot tudsz spórolni, ha a minden nap elfogyasztott dobozos üdítő helyett csapvizet iszol!

3 dl cukros üdítő annyi cukrot tartalmaz, mint 35 gumicukorka!

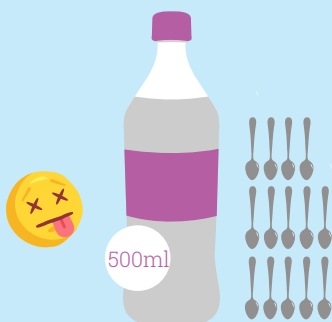

Minden szünetben igyál egy pohár vizet! A cukros üdítőkre viszont mondj nemet!

Mennyi cukrot iszol naponta?

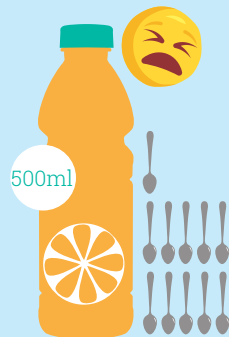
Ha unod a vizet,

- ▶ ízesítsd például citrommal, mentával, uborkával
- ▶ igyál cukormentes teát
- ▶ egyél többször levest
- ▶ igyál naponta 1-2 pohár 100%-os gyümölcslevet

Cukrozott üdítők

14 teáskanál cukor
56 g cukor

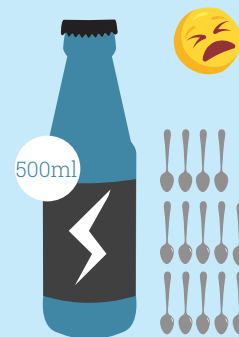
Rostos és szűrt gyümölcslevek

11 teáskanál cukor
45 g cukor

Sport-italok

5-10 teáskanál cukor
20-40 g cukor

Energia-italok

14 teáskanál cukor
55 g cukor